

933
IV seron

REDAKTOR NACZELNY
WITOLD J. ORŁOWSKI
ZASTĘPCA REDAKTORA
CZESŁAW DANOWSKI
KOMITET REDAKCYJNY
STANISŁAW ADAMSKI
TADEUSZ GRYŻEWSKI
MIECZYSLAW KARPIŃSKI
MARIAN NIKLEWSKI
WŁADYSŁAW PARZĘCZEWSKI
TADEUSZ SCHARMACH
ADOLF SCHÖPP
ROMAN WINIARSKI
W Y D A W C A
ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO
FILATELISTÓW

Cena: zł 150.-

PRZEGLĄD

FILATELISTYCZNY

Polish Philatelic Review

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
Miesięcznik - ŁÓDŹ - Monthly Review

V TOM 30.9.1950 NR 21
VOL. NO

NASZA OKŁADKA

W czasie gdy Zachód potrzasa szabelką, w Związku Radzieckim wre praca pokojowa — odbudowa zniszczeń wojennych. Na znaczku naszym widzimy kino „Pobieda“ (Zwycięstwo) — fragment odbudowującego się bohaterskiego Stalingradu (patrz Nowości europejskie).

REDAKCJA EDITING OFFICE

Łódź 1

ul. Brzeźna nr 18. m. 5

ADMINISTRACJA

Łódź 7

ul. Pabianicka nr 26. m. 6

Prenumerata 1 tomu (5 numerów) wynosi łącznie z przesyłką pocztową: w kraju 700.— zł, dla krewnych lub znajomych za granicą 750.— zł.

Ceny ogłoszeń

cała strona . . . . . zł 9.000.—
1/2 strony . . . . . „ 5.000.—
1/4 „ . . . . . „ 3.000.—
1/8 „ . . . . . „ 2.000.—

Ogłoszenie w tekście 50% drożej.

Ogłoszenia drobne

(płatne wyłącznie z góry)

- wyłącznie o wymianie znaczków — za wyraz 10.— zł (tłustym drukiem 20.— zł); ogłoszenie minimalne 110.— zł.
- kupno, sprzedaż i różne — za wyraz 15.— zł (tłustym drukiem 30.— zł); ogłoszenie minimalne 210.— zł.

KONTO BANKOWE
PKO Łódź
Nr VII-877/113

Zaczynamy już trzeci rok wydawnictwa. Przez oba ubiegłe lata ukazywało się tylko po 10 numerów. W lipcu i sierpniu i redakcja i administracja miały dobrze chyba zasłużony urlop. W zeszytym roku w numerze czerwcowym w trzech miejscach zamieściliśmy wzmianki, że następny numer ukaże się we wrześniu. Mimo to otrzymaliśmy od kilku osób reklamacje, że nie otrzymały numerów letnich. Wyjaśniliśmy to na str. 2/III. W międzyczasie pisaliśmy też, że nasze tomy obejmują okresy od września do stycznia i od lutego do czerwca. Myśleliśmy więc, że w tym roku wszyscy już doskonale się orientują, że i nam należy się odpoczynek. Zgodnie zresztą ze zwyczajem zamieściliśmy jednak na str. 144 IV tradycyjną wzmiankę, że „następny numer (21) ukaże się dnia 30 września“. Oprócz tego na str. 128/IV punkt k komunikatu wystawy filatelistycznej brzmiał: „Komunikat nr 2 ukaże się dnia 30 września 1950 r. w nrze 21 Przeglądu Filatelistycznego“. I myślicie, drodzy Czytelnicy, że mieliśmy spokój? O, jakże się mylicie! Tym razem napłynęło tylko... pięćset (500!) reklamacji! Właściwie powinniśmy wszystkim odpowiedzieć. Tak by wypadało. Ale policzcie tylko: papier — 1 zł, koperta — 2 zł, znaczki — 15+5=20 zł. Razem więc 23 zł. Pomnóżcie to przez 500, a otrzymacie tylko... 11.500.— zł! Nie licząc przecież jeszcze pracy. Czy myślicie, że stać nas na taki wydatek?

Nie wyjaśnialiśmy więc i sądzimy, że jesteście wytłumaczeni.

*

P. St. *Żółkiewski* (Piaseczno) uważa, że opisany przez nas szósty typ wrocławskiego przedruku na kartach jest właściwie typem pierwszym (p. s. 23 i 102/IV). Tymczasem w typie I odstęp między „O“ a „Z“ wynosi 1,5 mm, a w VI — 2 mm. Prócz tego charakterystyczne w tych przedrukach uszkodzenia belek są zupełnie inne. W typie V odległość od „O“ do „Z“ wynosi aż 3,5 mm, a szerokość belki — 7 mm (w typie I i VI — 6,5 mm). Różnice są zupełnie wyraźne, nawet na oko.

P. mgr *Marceli Najder* (Bolesławiec) przysłał nam odpis pisma, wystosowanego do Centrali Filatelistycznej Zw. Zaw. Prac. Poczty i Telekom. w Wwie, a proponującego wprowadzenie abonamentu całostek. Pomysł uważamy za bardzo dobry. Ciekawe, co na to pismo odpowiedziała Centrala.

P. *Marian Duński* (Gomunice) opisuje wygląd listu, podpisanego przez A. Dygasińskiego i podejrzewa, że list ten napisał znany powieściopisarz. Dane do rozszyfrowania tajemnicy należy raczej przesłać jakiemuś poważniejszemu polonistce. Obecnego adresu prof. Łaskiewiczza nie znamy. „Panorama“ jest cotygodniowym dodatkiem do „Dziennika Łódzkiego“ i „Kurierza Szczecińskiego“. Skąd cytowana przez Pana notatka znalazła się w „Sberatel“u — nie wiemy. Nalepki na Macierz Szkolną, jak i wszelkie inne nalepki dobroczynne, można było nalepiać na listach, nie zastępowały one jednak znaczków.

P. *Andrzej A. Stachowski* (Poznań) przysłał nam graficzne przedstawienie dalszych usterek na znaczkach KRN. Rysunek do reprodukcji musi być wykonany czarnym tuszem.

(c. d. na str. 21)

ZAGADNIENIA Z POLSKIEJ TERMINOLOGII FILATELISTYCZNEJ

WYRAZ jak i słowo „pieczęć“ *) jest terminem na najogólniejsze pojęcie o zakresie obejmującym wszelkie znaki za pomocą odpowiednich tłoków mechanicznie lub ręcznie wybijane tak „en relief“, jak i odbijane płasko tuszami na najrozmaitszych przedmiotach (np. dokumentach, aktach, przesyłkach itp.). Termin ten „pieczęć“ bez bliższego określenia jest jeszcze dwuznaczny, albowiem może oznaczać tak przyrząd (tłok) do odbijania lub odciskania, jak również i wytłoczenie lub tuszową odbitkę nim zrobioną.

W potocznej mowie i zwykłym niefilatelistycznym użyciu termin ten „pieczęć“ może wystarczać w zupełności, albowiem w językach cywilizowanych narodów prawie wszystkie wyrazy mowy oznaczają ogólne pojęcia, szczegółowe zaś wyobrażenia i sądy wyraża się połączeniem odpowiednich wyrazów lub zdaniami.

W specjalnym jednak użyciu, jak to właśnie ma miejsce w filatelistyce, w szczególności w jej dziale o znakach pocztowych, odbijanych lub tłoczonych na przesyłkach a należących do zakresu pojęcia „pieczęć“, ten ogólny termin jest niewystarczający. Dlatego też dla celów filatelistyki ogólne pojęcie „pieczęć“ jako rodzajowe musiano podzielić na gatunki, te zaś celem wygody i sprawności nazywania oznaczać albo dodatkowymi określeniami, albo nowymi terminami. Oczywiście te gatunki są znowu pojęciami, jednak o szerszych zakresach.

Z biegiem czasu, wobec coraz bardziej doskonalącej się służby pocztowej, a skutkiem tego używania do różnych celów i oznaczeń coraz liczniejszych i różnorodniejszych pieczęci, ustaliły się tak pewne ich gatunki, jak i odpowiednie oznaczające je terminy.

Terminy i definicje poszczególnych gatunków pieczęci ustalono już dosyć dawno, a do nas dużo z nich dostało się z ję-

zyka niemieckiego, wykazującego łatwość tworzenia nowych nazw przez bezpośrednie łączenie różnych wyrazów w jeden nowy termin.

Obecnie w filatelistyce wyróżnia się dwie zasadnicze grupy pieczęci, a to: 1) pieczęcie pocztowe (Postsiegel) w ściślejszym znaczeniu i 2) stemple pocztowe (Poststempel) tylko odbijane tuszem, na przesyłkach lub pokwitowaniach będących z nimi w związku.

Pieczęcie pocztowe w ściślejszym znaczeniu dzielimy na: 1) pieczęcie lakowe (Lacksiegel), wyciskane w laku metalowymi tłokami o wklęsłym rysunku, a służące do zamykania przesyłek wartościowych; 2) pieczęcie urzędowe (Amtssiegel), odbijane płasko tuszem, tłokami metalowymi o wypukłym rysunku na urzędowych aktach i dokumentach, celem stwierdzenia i uwierzytelnienia ich autentyczności. Pieczęcie takie obejmują zawsze godło państwowe z odpowiednim napisem w otoku, oznaczającym dany urząd. Wreszcie 3) pieczęcie nagłówkowe (Kopfsiegel), metalowe lub najczęściej kauczukowe, odbijane płasko tuszem (rzadko tłoczone wypukło) w nagłówkach urzędowych aktów. Podają one zwykle nazwę i charakter danego urzędu, np. „Urząd Pocztowo - Telekomunikacyjny /w Ryczywole“, lub „Agencja Pocztowa /w Końskiej Woli“, czasami z dodatkowymi oznaczeniami i miejscem na wpisanie numeru i daty dotyczącego aktu.

Pieczęcie urzędowe względnie nagłówkowe muszą być odbijane także i na zewnętrznym opakowaniu urzędowych przesyłek pocztowych, a to celem stwierdzenia ich urzędowego charakteru. Takie urzędowe przesyłki pocztowe, niezależnie jednak od poprzednich urzędowych pieczęci, muszą być nadto oznaczane także odpowiednimi stemplami pocztowymi, oznaczającymi charakter przesyłki, nadanie, nadejście do miejsca przeznaczenia itp. Tu już zatem zachodzi potrzeba wyróżnienia pieczęci od stempli pocztowych.

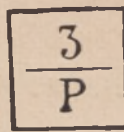
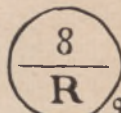
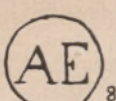
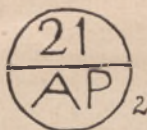
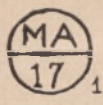
Druga bardzo liczna grupa „stempli pocztowych“ (Poststempel), obejmuje

*) Patrz str. 99/IV (przyp. red.)

**POKÓJ – to nauka, praca,
to lepsza przyszłość młodego pokolenia!**

10

LUBLIN 3. MARZEC 5
 ŁĘCZYCA 5
 AUGUSTOW 28 MAII 7

Porto Zagreb 13

16 19 April 12

Opłacono gotówką
 Nr 128 15

ŁOMŻA 14
P. Z: D: Sr:
P. K: Zt: gr:

wszelkie płaskie tuszowe odciski, odbijane na przeżyłkach mechanicznie lub ręcznie. Odbitki te obejmują różne adnotacje, dotyczące lub będące w związku z przyjmowaniem, transportem i doręczaniem tychże przesyłek. Stemple takie dzielimy na szereg grup zależnie od ich wyglądu, zastosowania lub objętego nimi tekstu. O ile „stemplem“ oznaczamy odbitkę tuszową, to przyrząd służący do jej odbicia należy nazywać tłokiem stemplowym.

Prototypami obecnie używanych stempli datowników-kasowników jest szereg różnych stempli, wprowadzanych do użycia pocztowego już od drugiej połowy XVII wieku. Celem też zrozumienia obecnych kasowników-datowników należy choćby krótko zrobić ich przegląd.

Najstarszymi stemplami były wprowadzone w Anglii 2.8. 1661 r. datowniki (Datumstempel), podające tylko dzień i miesiąc a od 1786 r. także i rok nadania (rys. 1—2). Nieco później, koło 1695 r. wprowadzono we Francji m i e j s c o w n i k i (Ortsstempel), tj. stemple podające nazwę miejscowości nadania (ryc. 4—7). W XVIII w. były w użyciu także stemple z inicjałami pocztmistrzów (letter receivers) w Londynie (ryc. 8), które odpowiadałyby w dzisiejszych datownikach-kasownikach literze rozpoznawczej. Te trzy rodzaje odpowiadałyby stemplom nadawczym (Aufgabestempel). W latach 1847—1866 spotykamy w warszawskim urzędzie pocztowym g o d z i n n i k i, czyli stemple oznaczające godzinę nadejścia przesyłki (Stundenstempel), obejmujące godzinę wyrażoną liczbą oraz litery „R“ (rano) lub „P“ (popołudniu) (ryc. 9—10). Po wprowadzeniu znaczków pocztowych w wielu krajach wprowadzono również specjalne stemple do ich u nieważniania, czyli tzw. kasowniki (Entwertungsstempel), podające w różnych ramkach numer urzędu (Nummerstempel) lub litery (Buchstabenstem-

pel) (ryc. 11). Również już z XVIII wieku znane są stemple nadejścia (Ankunftstempel), np. ze Lwowa z lat po 1780 r. (ryc. 12).

Obecnie większość stempli pocztowych, obejmując nazwę miejscowości, datę (dzień, miesiąc, rok i godzinę) oraz literę rozpoznawczą, służy do oznaczania miejsca, czasu nadania, przejścia przez różne urzędy w czasie transportu, jak i nadejścia do miejsca przeznaczenia oraz odpowiednich oddziałów, stosownie do litery rozpoznawczej, nadto kasowania znaczków, czyli łączy wszystkie funkcje poprzednio opisanych i w różnych czasach wprowadzonych poszczególnych stempli. Stąd też, w zależności na jaką ich funkcję kładzie się w danej chwili nacisk, można je nazwać miejscownikami, datownikami, kasownikami, stemplami nadawczymi, przejściowymi lub nadejścia.

Nie mając zamiaru opisywać wszystkich gatunków stempli, wspomnimy tylko o niektórych, aby się zapoznać z polską terminologią. I tak mamy stemple opłat gotówkowych (Freistempel) (ryc. 13—15), dopłat gotówkowych (Nachgebührenfreistempel), stemple oznaczające rodzaj transportu (Vermerkstempel), stempelki polecone (Rekommandationsstempel). Pod względem kształtu i ułożenia napisów wyróżniamy stemple koleście (Kreisstempel), owalne (Ovalstempel), wieloboczne ramkowe (Kastenstempel), dwuobrózdkowe (Doppelkreisstempel), jednoobrózdkowe z poprzeczką (Einkreis-Brückenstempel), dwuobrózdkowe z mostkiem (Doppelkreis-Brückenstempel) itp. Widzimy więc, że terminologia jest wystarczająca, jedynie brak nam nazwy na tzw. „Stummer Stempel“ używany w urzędach oddawczych do kasowania znaczków, przez przeoczenie nieskasowanych w urzędzie nadawczym. Ponieważ stemple te nigdy nie zawierały żadnych napisów, możnaby je nazwać „stem-

plami beznapisowymi“ lub beznapisowymi kasownikami (ryc. 16).

Pozostałby nam teraz jeszcze do rozważania sam termin „stempel“. Niewątpliwie jest on pochodzenia niemieckiego, ale ponieważ: 1) został wprowadzony do nomenklatury w polskim pocztownictwie już z początkiem XIX w., bo spotykamy się z nim w „Instruktarzu dla Offycjalistów Poczty w Królestwie Polskim“ w §§ 112, 113 i 119, wyraźnie wyróżniających stemple pocztowe od pieczęci; 2) powinien być wymawiany po polsku, a więc „stempel“ lub „stempel“, a nie „sztempel“; 3) nadal istnieje konieczność rozróżniania „pieczęci“ od „stempli“ pocztowych; 4) brzmienie słowa „stempel“ nie jest niezgodne z językiem polskim; 5) także w innych dziedzinach nauk ścisłych istnieje szereg terminów pochodzących z języków obcych, lecz już przyswojonych — przeto nie widzę konieczności rugowania go i zastępowania bądź co bądź ogólniejszym terminem „pieczęć“, w szczególności zaś w używaniu mają-

cym w filatelistyce już ściśle określone znaczenie.

Nie mam jednakże zastrzeżeń przeciw wyszukiwaniu innego nowego, a lepszego terminu, zastępującego termin „stempel“, ale tylko z uwzględnieniem potrzeb filatelistyki, podziału na gatunki i ścisłego ich określania. Dlatego też sprawę tę, jako trudną i nie nadającą się do jednostronnego rozwiązania wyłącznie tylko na podstawie choćby najlepszych słowników i filologicznych rozważań, lub propagowania zresztą znanej i w specjalnym znaczeniu i tak używanej w filatelistyce nazwy „pieczęć“, pozostawiam nadal otwartą do dyskusji i rozstrzygnięcia.

Jako podstawowe prace o stemplach pocztowych podaję:

Anton *Kampf-Mikuli* — „Neue Briefe über alte. I. Die Poststempel“, Wiedeń 1931, nakładem „Die Postmarke“, stron 242.

Ing. Edwin *Müller* — „Grundbegriffe der Postwertzeichenkunde: Das Stempelbild“, strony 217—245. *Stanisław Mikstejn*

STANISŁAW ADAMSKI

2

O KASOWNIKACH LUBELSKICH

Lp.	Nazwa placówki	Lit. rozp.	Data	Lp.	Nazwa placówki	Lit. rozp.	Data
76	Karczmiska	a	5.12.45	100	Lipnik n/Opatówka	a	20. 9.45
77	Komarów	a	22. 5.45	101	Lubartów	c,d,f	1. 2.45
78	Kraśniczyn	a	28. 5.45	102	Lublin 1	a-f	1. 2.45
79	Kurów	a	5. 6.45	103	Lublin 2	a-d	23. 3.45
80	Krasnobród	a	1.10.45			e,f,g	28. 8.45
81	Kryłów	a	1. 6.45	104	Lublin 4	a	20. 3.45
82	Krzywdą	a	14. 6.45	105	Lublin 6	a	28. 5.45
83	Kamień Puławski	a	28. 5.45	106	Lublin 7	a	22. 5.45
84	Kazanów	a	25. 7.45	107	Lipa	a	15.10.45
85	Kanie	a	20. 5.45	108	Leszkwowice	a	1. 8.45
86	Kamionka k/Lubartowa	a	21. 8.45	109	Leśna Podlaska	a	1. 8.45
87	Kotlice	a	30. 5.45	110	Lasocin	a	6. 7.45
88	Krynice k/Tomaszowa Lub.	a	25. 5.45	111	Łęczna	b	24. 3.45
89	Kreżnica Jara	a	25. 5.45	112	Łaszczów	a	30. 3.45
90	Kunów k/Wierzbnika	a	21. 7.45	113	Łabunie	a	22. 5.45
91	Kowala Stępocina	a	8. 5.45	114	Łosice	a	4. 4.45
92	Końskowola	a	22. 5.45	115	Łukowa k/Biłgoraja	a	30. 5.45
93	Krępa Kościelna	a	19. 8.45	116	Łuków 1	a	8.11.44
94	Księżpól	a	1. 7.45			b,c	30. 7.45
95	Kosin n/Wisłą	a	26. 7.45	117	Łuków 2	a,b	4. 5.45
96	Kakolewica	a	24. 7.45	118	Łomazy	a	22. 5.45
97	Kodeń	a	20. 5.45	119	Łopiennik Górny	a	9. 5.45
98	Krzywowiezba	a	28. 5.45	120	Łoniów	a	3. 3.45
99	Kotuń	a	29. 5.45	121	Łysów k/Siedlec	a	22. 6.45
				122	Łuszczów k/Lublina	a	(?)1. 8.44
				123	Mołodiatycze	a	20. 8.45
				124	Michów k/Lubartowa	a	1. 8.45
				125	Międzyrzec Podlaski	a,b	4. 1.45
						c,d	25. 9.45
				126	Moniatycze	a	20. 6.45
				127	Markuszów	a	23. 5.45
				128	Majdan Sopocki	a	1. 6.45
				129	Milanów	a	16. 5.45
				130	Magnuszew	a	1. 6.45
				131	Miączyn	a	28. 5.45
				132	Motycz	a	10. 6.45
				133	Minkowice	a	20. 7.45

CZY WIECIE, ŻE...

— w Związku Radzieckim w czasie od 1 stycznia 1919 r. do 15 września 1921 r., dla ułatwienia ludności w porozumieniu się, listy zwykle nie podlegały żadnym opłatom pocztowym? Był to pierwszy podobny wypadek w historii poczty!

Lp.	Nazwa placówki	Lit. rozp.	Data	Lp.	Nazwa placówki	Lit. rozp.	Data
134	Niemce	a	9. 6.45	160	Potok Wielki	a	20. 6.45
135	Niemojki	a	8. 7.45	161	Rachanie	a	15. 6.45
136	Niedrzwica Duża	a	8. 6.45	162	Radom 2	a-e	22. 5.45
137	Niedźwiada	a	24. 5.45	163	Radom 3	a	4. 5.45
138	Obsza	a	9.11.45	164	Radom 4	a	4. 5.45
139	Ostrowiec Świętokrzyski	a,b,c	16.10.45	165	Rejowiec Lubelski 1	b	15. 9.45
140	Orońsko	a	4. 5.45	166	Rejowiec Lubelski 2	a	16. 6.45
141	Osiek k/Sandomierza	a	1. 7.45	167	Ruskie Piaski	a	1. 7.45
142	Ożarów k/Opatowa	a	22. 7.45	168	Rytwiany	a	15. 6.45
143	Ołbięcín	a	12. 6.45	169	Raciborowice k/Hrubiesz.	a	7. 6.45
144	Ostrów Lubelski	a	13. 6.45	170	Rybczewice	a	12. 8.45
145	Okrzeja	a	1. 5.45	171	Rzecznów	a	22. 7.45
146	Pawłów k/Lublina	a	1. 8.45	172	Rudnik k/Krasnegostawu	a	12. 6.45
147	Piotrowice k/Lublina	a	1. 7.45	173	Radecznicza	a	14. 6.45
148	Polichna Górna	a	1. 9.45	174	Różanka n/Bugiem	a	15. 7.45
149	Pionki	a,b,c	15. 9.45	175	Sandomierz (1)	a-b	10. 4.45
150	Piszczac	a	28. 1.45	„	„	c-d	18. 9.45
151	Przytyk	a	6. 5.45				(c. d. n.)
152	Puławy	a	17.11.45				
	„	b	5. 7.45				
153	Parszów n/Kamienną	a	20. 7.45				
154	Podedwórze	a	15. 6.45				
155	Polaniec	a	4. 8.45				
156	Potworów	a	7. 4.45				
157	Puchaczów	a	10. 6.45				
158	Popkowie	a	16. 6.45				
159	Pawłów k/Wierzbnika	a	27. 7.45				

MUZEUM POCZTY NA WYSTAWIE „ŁÓDŹ 1950”

Jak się dowiaduje nasz współpracownik, Muzeum Poczty i Telekomunikacji weźmie udział w organizowanej w Łodzi w grudniu br. wystawie filatelistycznej.

STANISŁAW MIKSTEIN

3

TAK ZWANE »ODMIANY« ZNACZKÓW

XI. Z kolei należy rozpatrzyć klasyfikację tzw. trywialnie „odmian” rysunku (a zatem także i nadruków), występujących na poszczególnych znaczkach w obrębie tych samych jednostek produkcyjnych, czyli arkuszy drukarskich. Arkusz drukarski może obejmować od kilku do kilkuset znaczków, będących poszczególnymi realnymi osobnikami, wykazującymi oprócz rodzajowych i gatunkowych cech także i swoje indywidualne, powtarzające się mniej lub więcej dokładnie na tych samych znaczkach wszystkich arkuszy wydrukowanych daną formą drukarską.

Te indywidualne cechy rysunku poszczególnych znaczków arkusza drukarskiego zawdzięczają swe powstanie 1. niemożności zrobienia idealnie identycznych kliszek (Stöckel), tworzących formę drukarską, 2. uszkodzeniom, zużyciu lub poprawkom (retuszom) oraz 3. działaniu przypadkowych czynników.

Zależnie od jakości i wielkości tych indywidualnych cech rysunku poszczególnych znaczków można je podzielić na 1. usterki, 2. retusze, 3. typy, oraz 4. błędy kliszowe. Ścisłe rozgraniczenie i określenie tych indywidualnych cech poszczególnych znaczków w arkuszu drukarskim jest trudne i w znacznej mierze zależy od zapytywanej zbieracza lub badacza: małe bowiem różnice w rysunku są uważane za usterki, większe za błędy, a powtarzające się na szeregu znaczków tego samego arkusza — za typy. Tak więc identycznie usterka, retusz, lub błąd identycznie występujące na szeregu znaczków mogą być uważane za

typy. Ogólnie można je mniej więcej tak określić:

Usterka jest to cecha, niezmiennąca zasadniczego wyglądu całości lub części rysunku znaczka, powstała w czasie sporządzania formy drukarskiej lub skutkiem uszkodzenia w czasie druku odpowiedniej kliszki (Stöckel) w jej obrębie. Część usterek tzw. przypadkowych powstaje skutkiem dostania się obcych ciał na formę drukarską w czasie druku (zanieczyszczenia formy) i te są bezwartościowe.

Retusz jest to poprawienie lub uzupełnienie rysunku znaczka na danej kliszcze w obrębie formy drukarskiej.

Typ jest to zmiana lub odchylenie w rysunku, występujące na szeregu znaczków w obrębie tego samego identycznie arkusza drukarskiego. Typy zawdzięczają swe powstanie różnicom wykonania kliszek pewnych grup znaczków w obrębie formy drukarskiej. Nie można zatem uważać za typy znaczków wykazujących różnice w szczegółach rysunku, skutkiem pochodzenia z druku różnymi formami drukarskimi (przykład jak w punkcie IX — znaczek 40 gr niebieski z widokiem Wawelu).

Błąd kliszowy (Plattenfehler) jest to zupełna lub zasadnicza zmiana projektem ustalonego rysunku całości lub części rysunku znaczka (także i nadruku), odróżniająca go od reszty znaczków tego samego arkusza. Błąd kliszowy powstaje skutkiem odmiennego wykonania dotyczącej kliszki w formie drukarskiej.

W obrębie gatunków mogą być katalogowane błędy kliszowe, typy i retusze jako

podgatunki przy odpowiednich formach drukarskich. Usterek nie kataloguje się, mają one bowiem znaczenie tylko przy rekonstrukcjach arkuszy i sprawdzaniu autentyczności, a są opracowywane tylko w specjalnych publikacjach. Zupełnie bezsensownym jest też zbieranie usterek na pojedynczych znaczkach o nieoznaczonej pozycji w arkuszu i dotyczącej formie drukarskiej.

XII. Natomiast wszelkie błędy drukarskie jak odwrotki, podwójne druki, przesunięcia nadruków, odbitki (Abklatsch) maszynowe i arkuszowe, załamania arkuszy itp. jak i przypadkowe usterek powstałe skutkiem dostania się obcych ciał lub śmieci na formę drukarską nie są „odmianami” znaczków, a zatem gatunkami czy też podgatunkami znaczków, tylko przez przeoczenie doszły do obiegu makulaturą (Ausschuss) — filatelistycznie w przeważającej mierze, jako nie dająca wskazówek o przebiegu produkcji, bezwartościową — choćby nawet kupiecko wysoko wycenianą.

Szereg zbieraczy, nie orientując się czym jest znaczek, makulatura, gatunek, rodzaj, na czym polega specjalizacja — poszukuje kwadratowych jajek, gromadzi kupiecko reklamowane takie spartaczony makulatury osobliwości i szyci się nimi, jako nadzwyczajnymi cennymi unikatami i rzadkościami. Ciekawe jest, czy analogicznie specjalista od takich spartaczonych osobliwości znaczkowych przyjmie również od krawca spartaczony garnitur o marynarce z kieszonką na plecach, czy zapłaci za tę „osobliwość” kilkakrotną cenę normalnego ubrania i zaprezentuje się w niej na zebraniu normalnie myślących ludzi?

XIII. Odnośnie do tworzenia rodzaju i gatunków znaczków na podstawie ich oddzielania z arkuszy, to nieuwzględnianie rozporządzeń wprowadzających i wycofujących dane znaczki z obiegu prowadzi do dużych rozbieżności i zasadniczych błędów klasyfikacyjnych. Natomiast ścisłe oparcie się na takich rozporządzeniach nadzwyczajnie upraszcza te sprawy, a mianowicie:

- 1) Jeżeli rozporządzenie wprowadza wyraźnie do obiegu tylko znaczki ząbkowane — to nieząbkowane są makulaturą, doszły do obiegu przez przeoczenia, a nie „odmianami”.
- 2) Jeżeli rozporządzenie nie określa sposobu oddzielania z arkuszy, a znaczki są dostarczane równocześnie tak ząbkowane jak i cięte — to zależnie od innych cech przedmiotowego wykonania są albo dwoma gatunkami w obrębie tego samego rodzaju, albo dwoma podgatunkami w obrębie tego samego gatunku.
- 3) Jeżeli pierwszy nakład danych znaczków

był cięty a dalsze ząbkowane lub odwrotnie, a nie było nowego rozporządzenia wprowadzającego znaczki tych dalszych nakładów o odmiennym sposobie oddzielania z arkuszy jako nowego rodzaju, to mamy do czynienia tylko z nowym podrodzajem, gatunkiem lub podgatunkiem, a nie nowym rodzajem znaczków.

Miarodajne jest w tym wypadku rozporządzenie wycofujące z obiegu: jeżeli tak cięte jak i ząbkowane tracą moc obiegową na podstawie tego samego rozporządzenia wycofującego — to należą do tego samego rodzaju. Jeżeli tylko jedno z nich tracą obieg, albo cięte, albo ząbkowane — to mamy do czynienia z dwoma rodzajami.

XIV. Zagadnienie rodzaju i gatunków zależnych od oddzielania znaczków z arkuszy może się jeszcze skomplikować, jeżeli równocześnie ze zmianą sposobu oddzielania z arkuszy zmieniają się także inne cechy przedmiotowego wykonania jak technika druku, format znaczków, papier itp. Przykładem takiego wypadku mogą być polskie znaczki dopłatne z lat 1945 do 1949. Znaczki te wprowadzono do obiegu rozporządzeniem z 15.V.45 (Dziennik Taryf nr 8, pozycja 29) i pierwszy ich ząbkowany nakład o wielkości rysunku $26 \times 19,5$ mm był wykonany litografią na drzewnym grubym szarożółtym papierze. Następnie ukazało się zarządzenie, że dalsze edycje tych znaczków będą cięte (Dz. Urzęd. Min. P. i T. nr 10/1946 z 16. VIII. 1946 oraz Dz. T. nr 10/1946).

Dalsze też nakłady tych znaczków były rzeczywiście cięte, lecz wykonane rotograwiurą, o formacie rysunku $29,5 \times 22$ mm, na cienkim białym drzewnym papierze.

Z fikcyjnego filatelistycznego punktu widzenia byłoby tu szereg rodzaju, tymczasem na podstawie rozporządzeń, to jest aktów prawnych, mamy tu do czynienia tylko z jednym rodzajem o dwóch podrodzajach i kilku gatunkach. Jako przykład rozpatrzmy znaczek 3 zł tej serii:

Rodzaj:

Nr 3. 3 zł żółtobrunatny, trąbka pocztowa

Podrodzaj:

I. druk litografią, format rys. $26 \times 19,5$ mm

Gatunek:

a) pap. gruby szarożółty drzewny, ząbk.,

II. druk rotograwiurą, format $29,5 \times 22$ mm

Gatunki:

b) pap. cienki drzewny, cięty

c) pap. bezdrzewny, ząbkowany

W obrębie zaś gatunków nr 3. I. a i nr 3. II. podgatunkami będą różne ząbkowania.

XV. Potrzeba wyróżniania tylko na podstawie odcieni barw tzw. „odmian” a właściwie rodzaju może zachodzić tylko wyjątkowo, a wyróżnianie gatunków sto-

sunkowo bardzo rzadko. Ponieważ zmiany odcienia barwy zachodzą zwykle równocześnie ze zmianami jakichkolwiek innych cech przedmiotowego wykonania, np. formy drukarskiej, jednostek (arkuszy) drukarskich, papieru, sposobu oddzielania z arkuszy pojedynczych znaczków itp., zwykle przy produkcji nowych nakładów, przeto przy klasyfikacji — tj. tworzeniu gatunków i podgatunków — należy się bezwzględnie opierać właśnie na tych obiektywnie łatwych do skonstatowania cechach, a nie na odcieniach barwy. Odczucie bowiem odcienia barwy jest rzeczą subiektywną, u każdego osobnika inną, zależną od indywidualnego fizjologicznego funkcjonowania narządu wzroku.

Drobne wahania odcieni jako przypadkowe, zależne od rozcieńczenia farby, szybkości jej wypływu z kałamarzy przy drukach wypukłych i litografii, a głębokości wytrawienia względnie zużycia walcy przy sztuchu i druku rotograwiurowym, występujące czasem nawet w obrębie arkuszy drukarskich, są nieistotne dla klasyfikacji.

XVI. Również na podstawie jakości gumowania nie można tworzyć rodzajów i gatunków. Jakość gumowania jest tylko jedną z charakterystycznych cech, ważnych przy określaniu autentyczności znaczka i oryginalności gumowania.

XVII. Po tak szczegółowym omówieniu „rodzaju znaczków“ jako podstawowych jednostek klasyfikacji tj. zasadniczych numerów katalogowych i ich podziału na podrodzaje, gatunki i podgatunki, należy jeszcze choćby krótko wspomnieć o wyższych grupach klasyfikacyjnych, obejmujących obszerniejsze zakresy: szereg bowiem „rodzajów znaczków“ o jakichkolwiek wspólnych cechach, ze względów praktycznych (przejrzystości skatalogowania) może być ujmowany w obszerniejsze grupy (klasy) zwane „wydaniami znaczkowymi“ lub „seriami“.

„Wydanie znaczkowe“ jest to grupa (klasa), obejmująca szereg kolejnych rodzajów znaczków (numerów katalogowych) — o tym samym zastosowaniu (do opłat, dopłat, lotniczych itp.), i jakiegokolwiek wspólnej cesze (np. o jednakowym rysunku), wprowadzonym do obiegu równocześnie tym samym rozporządzeniem, różniących się jednak barwami, względnie i wartościami nominalnymi. W obrębie wydań znaczkowych porządkuje się poszczególne rodzaje znaczków zwykle według wzrastającej wartości nominalnej.

„S e r i a“ jest to grupa, obejmująca szereg rodzajów znaczków (numerów katalogowych) o tym samym zastosowaniu (do opłat, dopłat, lotniczych itp.), wprowadzonych do obiegu wprawdzie różnymi rozporządzeniami, jednak używanych równocześnie i ma-

jących jakąkolwiek wspólną cechę, np. rysunek lub jego motyw, nadruk, temat lub powód wydania.

XVIII. Jeszcze wyższe grupy klasyfikacyjne zależą od praktycznego zastosowania znaczków (zn. opłaty, dopłaty, lotnicze, gazetowe, pośpieszne itp.), od rodzaju władz wydających dane znaczki, od rodzaju i przynależności przedsiębiorstw pocztowych do różnych państw itp. Tworzenie zaś i wzajemne podporządkowanie tych ogólniejszych grup (klas) znaczkowych, w obrębie najogólniejszego pojęcia filatelistycznego „znaczki pocztowe“ są zależne od różnych czynników, jak np. historii i rozwoju danego przedsiębiorstwa pocztowego, politycznych zmian i przewrotów, celu i sposobu przeprowadzania klasyfikacji. Najogólniejszym zaś pojęciem w filatelistycznym zakresie jest pojęcie „znaczka pocztowego“ określone definicją: znaczek pocztowy jest to druk ścisłego zarachowania w postaci naklejki, wydany i wyprowadzony do obiegu przez władzę uprawnioną na danym obszarze i w danym czasie do zarządzania przedsiębiorstwem poczty, służący za dowód uiszczenia opłaty za już wykonane lub mające być wykonane przepisami określone świadczenie z zakresu przyjęcia, przewozu i doręczania przesyłek i w tym drugim wypadku w stanie ważności uprawniający nabywcę do żądania a zobowiązujący pocztę do wykonania tego świadczenia.

Może powyższe rozpatrywania, oparte na zasadach i prawidłach logiki, na technicznym przebiegu produkcji, rozporządzeniach władz pocztowych oraz analogicznych klasyfikacjach w ścisłych naukach przyrodniczych, przyczyniać się do dalszych teoretycznych rozważań, praktycznie zaś do postawienia filatelistycznego kolekcjonerstwa na naukowym, rozumnym i zdrowym poziomie i uchronia zbieraczy od strat i wydatków na nieistotne, przypadkowe, słono kosztujące a naukowo i teoretycznie nie dające makulaturowe „osobliwości“.

Stanisław Mikstein

THE SO-CALLED „VARIETIES“ OF STAMPS

The author reviewing an article „Varieties“ by Mr. Edwin Mueller, published in the Mercury Stamp Journal, No. 12/1949, agrees with many theses put forward there, but particularly discusses the problem of scientific classification of the varieties. These should be classified after the rules of logic, the orders of Postal authorities, the course and technique of producing them, the differences in printing of the sheets and of course after the analogous classification in exact sciences.

NOWOŚCI POLSKIE

Znaczki pocztowe

Warszawa, 10.8. 50 r.

W minionym okresie ukało się aż dziesięć nowych znaczków o ogólnym nominale 235,— zł. Ponieważ jednak ani jedna z tych wartości nie jest znaczkiem okolicznościowym (nie mówiąc już o wydaniach z dopłatami, z którymi — na szczęście — nasze ministerstwo od półtora roku wzięło rozbrat), a więc nie wyszła dla obciążenia budżetu filatelistów, lecz wszystkie są istotnie potrzebne w codziennej pracy poczty — zbieracze nasi na ten spory bądź co bądź wydatek nie będą na pewno sarkali. A więc przede wszystkim nowe znaczki z podobizną prezydenta Bieruta. Zarządzeniem ministra poczt i telegrafów z dnia 24 czerwca weszły do obiegu z dniem 25 czerwca 3 znaczki (20 zł — szarofioletowy, 40 zł — sepia i 50 zł — zielonooliwkowy), zarządzeniem z 25 lipca weszły do obiegu 25 lipca 2 znaczki (5 zł — zielony i 25 zł — brązowy) i wreszcie zarządzeniem z 9 sierpnia weszły do obiegu w dniu dzisiejszym (10.8.50) 2 znaczki (10 zł — czerwony i 30 zł — ciemnoczerwony). Wszystkie te znaczki drukowane są z nowego sztychu (wykonanego przez S. Łukaszewskiego), o którym już pisaliśmy. Zarządzeniem ministra poczt i telegrafów z dnia 11 lipca weszła do sprzedaży i obieg z dniem 20 lipca br. pierwsza wartość nowej serii obiegowej, poświęconej planowi 6-letniemu: 15 zł (niebieski). Jak już podawaliśmy, znaczek ten projektował W. Zakrzewski, a rytował M. R. Polak.

Tyle o znaczkach obiegowych. Podkreślić też trzeba, że poczta stara się obecnie zużyć w pierwszym rządzie wszystkie starsze wydania, by wreszcie oczyścić rynek. Uważamy to jednak za nieco przedwczesne. Wachlarz nowych znaczków jest zbyt mały. Mamy już co prawda znaczków na list lotniczy do państw europejskich (50 zł), którego przez tyle lat brakowało, ale nie mamy tak potrzebnych opłat, jak na zwykły list zagra-

POLISH NEW ISSUES

Postal stamps

Warsaw, August 8th, 1950

In the last time there were issued as many as ten new stamps with total value of denominations 235 zł. As all these stamps are current, not occasional (leaving alone the stamps with surcharge, our GPO finished

with them one and a half year ago), our collector will not grudge themselves this expenditure. The stamps are really needed, they are not issued just to get some money out of the collectors pockets. Firstly — new President Bierut stamps. By order of the General Postmaster of June 24 there were put into circulation as from June 25 three stamps (20 zł — violet-grey, 40 zł — sepia and 50 zł — olive-green); by order of July 25 two stamps (5 zł — green and 25 zł — brown) and by order of August 9 two stamps (10 zł — red and 30 zł — dark red). All these stamps are printed from new engraving by Mr. S. Łukaszewski, as we have already announced.

By order of the General Postmaster of July 11 was put on sale and into circulation as from July 20 the first stamp of a new current set dedicated to the Six years Plan: 15 zł — blue. As we wrote before this stamp was drawn by W. Zakrzewski and engraved by M. R. Polak.

That is all about current stamps. We must emphasise the fact that the GPO tries now to clean out the market by using in the first place all the older issues. But we think it is a little too soon to do this. There are still too few stamps. We got at

last the long expected stamp for airmail letters to European countries (50 zł), but still we need many more as for instance for a foreign letter, weighing not over 20 g (35 zł), for the same letters weighing not over 40 g (55 zł), for foreign printing matters to 100 g (22 zł) or at least the surcharge for greater weight in foreign exchange of post as for printing matter (7 zł) or for books (3 zł), leaving aside greater charges as for inland express letter (65

niczny do 20 g (35 zł) czy do 40 g (55 zł), na druki zagraniczne do 100 g (22 zł), czy przynajmniej dopłaty za większą wagę w obrocie zagranicznym druków (7 zł) i książek (3 zł), nie mówiąc już o większych opłatach, jak nap. za krajowy list pospieszny (65 zł), lotnicze itp.

Teraz nieco o najbliższych planach ministerstwa, które zresztą do czasu, kiedy numer ten ujrzy światło dzienne — będą dawno zrealizowane.

18 sierpnia 1 znaczek ma upamiętnić 25 rocznicę śmierci członków KPP: Hibnera, Kniewskiego i Rutkowskiego, rozstrzelanych na stokach Cytadeli w Warszawie 21 sierpnia 1925 r. Toteż napis nad ich podobiznami będzie głosił: „W 25 rocznicę stracenia Bojowników o Polskę Socjalistyczną“. Znaczek ten, o nominale 15 zł (niebieskoczerwony), ma być wykonany rotograviurą wg projektu Cz. Kaczmarczyka w nakładzie ok. 4 mil.

31 sierpnia ukaże się następny znaczek okolicznościowy, wykonany tym razem drukiem wklęsłym ze sztychu, prawdopodobnie także o nominalne 15 zł. Tematem jego jest I Polski Kongres Pokoju, toteż przedstawia on robotnika z młotem, na którego stylisku widać gołąbka pokoju. Znaczek zaprojektował T. Gronowski, a rytuje M. R. Polak. Kolor jeszcze nie ustalony. Nakład ok. 15 mil.

By już skończyć nasze wiadomości o znaczkach opłaty, wspomnieć musimy, że w wydaniu pokojowym znaczek wartości 10 zł był drukowany 2 walcami (Ok. W. I. i Ok. W. II.), natomiast 15 zł — ośmioma (Ok. W. II.—VIII. i Ok. W. X.). Nakład drugi, w związku ze znaczkiem kongresowym, nie jest przewidziany.

Jeśli chodzi o znaczki dopłaty, to pamiętamy, że pierwszy znaczek wykonany sztychem (10 zł) dostał się do użytku 25 lutego (p. s. 45/IV). Następny znaczek (50 zł), o którym pisaliśmy już w nrze kwietniowym (p. s. 72/IV), został wydany zarządzeniem z 27 maja br.

Obecnie do tej nowej serii dopisać musimy jeszcze 2 wartości (15 i 25 zł), wydane 5 lipca zarządzeniem z 4 lipca br. Rysunek i kolor (brązowy) tych znaczków są identyczne jak i 2 poprzednich.

Wreszcie jeszcze kilka słów o znaczku obowiązkowej dopłaty na odbudowę Warszawy. Jak dotąd ma on już 2 nakłady. Pierwszy wykonany jest 11 walcami (N. 1. W. 1—4 i 6—12), przy czym sygnatura pod 100 znaczkiem występuje już od walca 8, a drugi także jedenastoma (N. II.

zł), some airmail stamps etc.

And now we shall talk about the plans of the GPO, plans which will have been realized until the time of issuing this copy of our review.

On August 18 one stamp to commemorate 25th anniversary of the death of three members of Polish Communist Party

(KPP) — Hibner, Kniewski and Rutkowski, shot in the Warsaw Citadel on August 21, 1925. The inscription over their heads will read: „On the 25th anniversary of the execution of the Heroic Fighters for Socialist Poland“. This stamp, in value of 15 zł (blue-black) will be printed in rotogravure. The drawing was made by Mr. C. Kaczmarczyk. Total issue ca. 4 millions.

On August 31 will appear another special stamp, made in recess print from steel engraving, probably also in value of 15 zł. It is to commemorate the First Polish Congress of the Partisans of Peace, so on the drawing we shall see a worker with a hammer, on its handle there is a peace dove (Picasso Pidgeon). The drawing was made by Mr. T. Gronowski, engraved by M. R. Polak. The colour is not yet fixed, total issue ca. 15 millions.

To end with stamps we inform you, that in the „Peace“ set the 10 zł stamp was printed with two cylinders (Ok. W. I. and Ok. W. II.), and the 15 zł one with eight (Ok. W. II. — Ok. W. VIII. and Ok. W. X.). There is no second issue coming, because of the congress stamp.

We remember the first postage due stamp made from steel engraving (10 zł), it came into circulation on February 25th (see page 45/IV). The next one (50 zł), we wrote about in our April number (page 72/IV) was issued by order of May 27.

Now we must add two new stamps to this set — 15 zł and 25 zł, issued on July 5 by order of July 4, 1950. The drawing and colour (brown) is exactly the same as on other stamps.

The obligatory surcharge stamp for the reconstruction of Warsaw has already two editions. The first was made with eleven cylinders (N. 1. W. 1 — N. 1. W. 4 and N. 1. W. 6 — N. 1. W. 12) and the indication under the 100th stamp appears from the eighth cylinder, the second issue also was made with eleven cylinders (N.

Foreign translations by JERZY BRODZKI

W. 1—3 i 6—13), oczywiście 2-sektorowymi (oznaczanymi literami „a” i „b”), jak i nakład pierwszy.

Karty pocztowe

Niedługo doczekamy się nowych kart pocztowych, z podobizną prezydenta Bieruta na znaczku, wykonanych zapewne stalorytem, ale możliwe że drukowanych offsetem, a więc pośrednim drukiem płaskim. Wyjdzie ich 5 rodzajów z 5 różnymi sloganami:

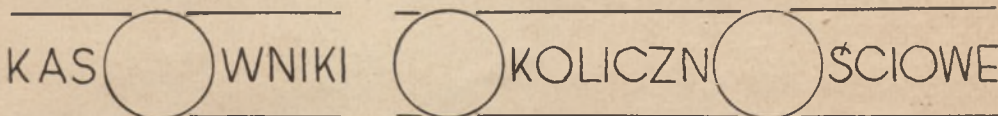
1. Niech żyje i krzepnie wieczna przyjaźń narodu polskiego z narodami Związku Radzieckiego!
  2. Światowy Front Pokoju ze Związkiem Radzieckim na czele jest niezwyciężony!
  3. Każda tona węgla, każdy metr materiału, każdy centnar zboża — to pocisk przeciw podżegaczom wojennym!
  4. Robotnicy i robotnice — rozszerzajcie socjalistyczne współzawodnictwo pracy, podwyższając wydajność pracy i jakość produkcji!
  5. Niech żyje i krzepnie sojusz robotniczo-chłopski — fundament naszego państwa, dzwignia budownictwa socjalistycznego!
- Nakład po 1.200.000 z każdym ze sloganów. Kolor zapewne czerwony.

II. W. 1 — N. II. W. 3 and N. II. W. 6 — N. II. W. 13), of course bisectoral (indicated „a” and „b”) just as the first issue.

Postal cards

We shall soon have new postal cards with President Bierut on the stamp, made probably from steel engraving, but possibly also printed in offset, so with flat printing. There will appear five kinds with five different inscriptions:

1. Long live and strengthen the eternal friendship between the Polish and Soviet nations!
  2. The World Front of Peace with the USSR in the first line shall never be vanquished!
  3. Every ton of coal, every yard of cloth, every bushel of wheat — another missile against the warmongers!
  4. Workers — extend the socialist emulation of labour by working with greater economy of work and augmenting the quality of products!
  5. Long live and strengthen the union of workers and peasants — the base of our country, the lever of socialist building!
- Total issue ca. 1.200.000 with each one of the slogans. Colour probably red.

Reprodukujemy dziś opisany już w poprzednim numerze (s. 132/IV) datownik IV Igrzysk Szkolnictwa Zawodowego. Druga reprodukcja przedstawia kasownik, używany w Łodzi w czasie od 21 lipca do 13 sierpnia br. w kiosku pocztowym na terenie Wystawy Gospodarczej Planu 6-letniego.

Niestety, w obu datownikach powtarzają się nudne i oklepane ramki, wypełnione jedynie napisami.

Ale wróćmy do opisanych już w poprzednim numerze wirników ze sloganami pokojowymi. Podobnego sloganu do u. p. Warszawa 1 i 2 używał też podobno u. p. Katowice 2. Prócz tego slogan ten, ale wersalikami (dużymi literami) w 5 wierszach, wmontowały do swych wirników (oznaczonych „**”) urzędy Bydgoszcz 2 i Sopot.

Wreszcie 6-wierszowy slogan w języku francuskim był wmontowany do wirnika „aa” urzędu Warszawa 2.

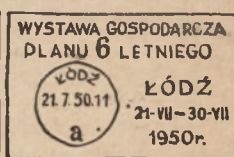
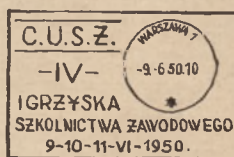
Jak się dowiedzieliśmy z austriackiej audycji radiowej *Briefmarkenplauderei* (nr 239 z 3.6.50), przesyłki nasze, wychodzące za granicę, zaopatrywane też były w stemple w kolorze czerwonym ze sloganem pokojowym po polsku i po francusku.

Dla uczczenia 6 rocznicy PKWN przewi-

dziane były 4 rodzaje sloganów do wirników:

1. Plan 6-letni — to pokój, dobrobyt, socjalizm!
2. Cześć przodownikom pracy miast i wsi!
3. Więcej produujących robotników i chłopów na kierownicze stanowiska!
4. Pomoc i przykład ZSRR to gwarancja wykonania planu 6-letniego.

Widzieliśmy z nich dotąd tylko dwa, a mianowicie trzeci (czterowierszowy w wirniku u. p. Łódź 2, oznaczonym „*b”) oraz czwarty (pęciowierszowy w wirnikach u. p. Warszawa 2, oznaczonych „*ab” i „*br”) i czterowierszowy w wirniku u. p. Poznań 2, oznaczonym „*a”). Dodać trzeba, że w wirniku „br” u. p. Warszawa 2 slogan został wmontowany odwrotnie („do góry nogami”). To samo donosi p. Lech Parczewski o sloganie łódzkim, nie podaje jednak oznaczenia wirnika. Albo więc Łódź

miała slogan w dwóch wirnikach, albo w jednym, ale go później przemontowała, bo widziany przez nas był ustawiony prawidłowo.

Z ostatniej chwili

W PRZYGOTOWANIU U NASZYCH PRZYJACIÓŁ

ALBANIA

UPU — 3 wart.
Wielcy ludzie — 4 wart.
Nowa seria lotnicza — 6 wart.

BULGARIA

A. S. Popow — 2 wart.
Przyjaźń bułgarsko-radziecka — 4 wart.
Seria antyfaszystowska — 7 wart.
Sport 1950 — 4 wart.
Obrona kraju — 2 wart.
Gospodarka narodowa — 7 wart.
Marsz. Tołbuchin — 2 wart.
Dzień znaczka — 1 wart.
Milew, Rumiancew i Jassenow — po 1 wart.
Uzupełnienia serii obiegowej — 4 wart.

CZECHOSŁOWACJA

Dzień armii — 2 wart.
Z. Fibich — 2 wart.
J. G. Tajovsky — 2 wart.
Wystawa filat. — 1 wart. i 4 wart. w bloku.
Międz. Zw. Prac. Pocz. — 1 wart.
Przyjaźń czesko-radziecka — 1 wart.

NIEMIECKA REP. DEM.

Bloczek wystawy filatel. DEBRIA
750-lecie kopalni miedzi — 2 wart.
Wydanie pokojowe
Uzupełnienia serii obiegowej

RUMUNIA

Lotnicze (A. Vlaicu) — 3 wart.
Obiegowe — 5 wart.
Kongres pokojowy — 2 wart.
Sport 1950 — 5 wart.
Kanał Dunaj—Morze Czarne — 3 wart.

WĘGRY

Sport 1950 — 8—10 wart.
Obiegowe
Dopłaty
Lotnicze
Dzień znaczka

ZSRR

Czwarta linia metro — 7 wart.
Siły socjalizmu — 3 wart.
10-lecie Estońskiej, Litewskiej i Łotewskiej
SSR — 13 wart.

WYSTAWA W PRADZE

W czasie od 28.10 do 5.11.1950 odbędzie się wystawa znaczków pocztowych, zorganizowana przez „Ustředí čs. filatelických spolků Praha”. Wystawa została uchwalona przez rząd CSR i oficjalna jej nazwa brzmić będzie: „Státní výstava poštovních známek 1950” (Państwowa wystawa znaczków pocztowych 1950). Wystawa będzie się mieściła „U Hybernu”, gdzie znajdują się ekspozyty poczty czechosłowackiej oraz ekspozyty wszystkich państw demokracji ludowych, które zostały przez czechosłowackie ministerstwo poczt zaproszone do wzięcia udziału w wystawie. Druga część wystawy umieszczona zostanie w „Obecnim dome hlavního města Prahy”, gdzie wystawione zostaną zbiory znaczków klubów filatelistycznych oraz klubów istniejących przy zakładach pracy. Komitet Wystawowy zamierza wystawić również wzory albumów oraz literatury i czasopism filatelistycznych.

Przypominamy nasz apel ze str. 102/IV, gdyż jak dotąd nieliczne tylko osoby zaczęły nam nadsyłać wiadomości i uzupełnienia.

W czasie trwania wystawy odbędzie się zjazd czechosłowackich filatelistów, a w każdy wieczór wygłaszane będą jednogodzinne pogadanki o filatelistyce.

Poczta czechosłowacka wyda z okazji wystawy serię znaczków okolicznościowych o następujących wartościach: 1,50, 2, 3 i 5 Kcs z motywami Pragi na przestrzeni wieków. Zostanie również wydana „koperta pierwszego dnia” z motywem wystawowym.

Ctibor Novak

NRD BĘDZIE MIAŁA KATALOG

W najbliższym czasie w Niemieckiej Republice Demokratycznej ma się ukazać nowy katalog Europy, będący połączeniem MICHELA i SENFa.

**KAZIMIERZ
RADWAŃSKI**

Polskie Towarzystwo Filatelistyczne w Krakowie zostało dotknięte ciężkim ciosem: dnia 8. czerwca br. zmarł śp. Kazimierz Radwański, długoletni członek, a od 1945 r. skarbnik Towarzystwa i redaktor jego biuletynów.

Urodzony w 1881 r., po ukończeniu gimnazjum św. Anny i studiów chemicznych na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, był przez szereg lat asystentem przy katedrze chemii nieorganicznej i analitycznej prof. Olszewskiego. Po dalszych studiach na W.S.H. wstąpił do służby bankowej, gdzie w 1945 r. przeszedł w stan spoczynku.

Był nie tylko światłym człowiekiem o dużej wiedzy i fachowości, ale też i doskonałym organizatorem o wybitnej społecznej działalności, toteż za społeczną i organizacyjną pracę został odznaczony Medalem Niepodległości i Złotym Krzyżem Zasługi.

W 1945 r., przy reorganizacji Polskiego Towarzystwa Filatelistycznego w Krakowie, wybrany do Zarządu jako skarbnik, oddał się całkowicie sprawom Towarzystwa liczącego do 600 członków w sekcjach krakowskiej, kieleckiej, przeworskiej, rzeszowskiej, tarnowskiej i wrocławskiej. Nietylko załatwiał wszelkie sprawy kasowe, ale jest duszą Towarzystwa, inicjatorem i organizatorem różnych działań pracy, stara się o nowości polskich znaczków, zajmuje się ich rozdziałem, łącznością między członkami i sekcjami a przede wszystkim redaguje (naprzód wspólnie z drem W. Pajdakiem, a potem sam) biuletyny towarzystwa.

Swą wiedzą, zdolnościami organizacyjnymi i pracą dobrze się też zasłużył społeczeństwu i polskiej filatelistyce.

Cześć Jego pamięci!

S.M.

Karty II. I. i II. II. wprowadzono do obiegu rozp. z 12.12. 1947 (Dz. T. nr 14/1947, poz. 51). Wycofano 31.1. 1949 r. rozporządzeniem z 22.1. 1949 (Dz. T. nr 1/1949, poz. 4).

Rotograwiura Drukarni Narodowej w Krakowie. Dwa walce dla każdego arkusza.

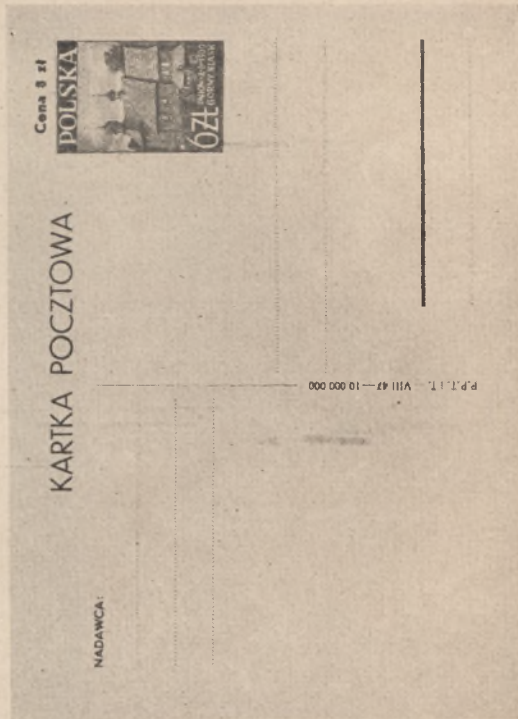
Walec I: kolor karminowy — znak opłaty i napisy.

Walec II: kolor brunatny — portret Ignacego Daszyńskiego.

Drukowano w następujących partiach:

Karta nr	kart w walcu	czas druku W. I.	W. II.	napis typograf.	nakład kart
II. I.	36	10—13.12.47	13—17.12.47	—	406.816
II. II.	16	5 i 7.12.47	9 i 10.12.47	—	107.968

1948 29. II. Karta o formacie 144(145)×104(106) mm. Znak opłaty, wg rysunku art. mal. S. K. Dawskiego, przedstawia starożytny (z XVI w.) drewniany kościół w Pniewie (Góry Śląsk). Nad znakiem opłaty „Cena 8 zł”, w środku napis „KARTKA POCZTOWA”, pod nim cieniutka pionowa linijka do potowy karty, a dalej pionowa adnotacja. U góry z lewej strony „NADAWCA.” i trzy poziome kropkowane linijki, z pra-

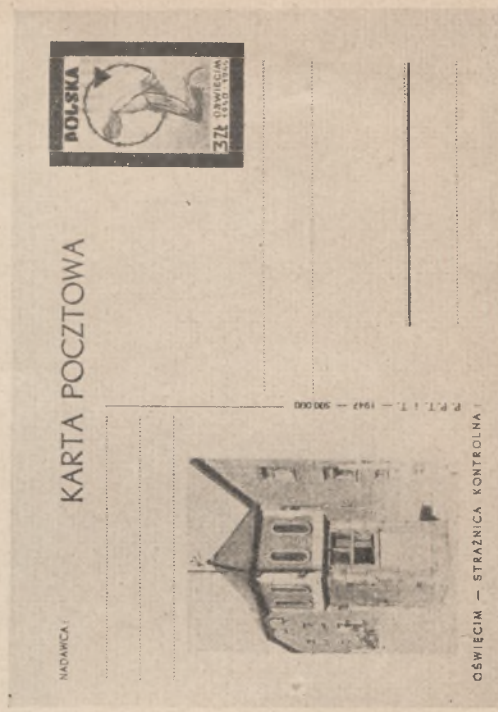

Walec nr	Kart w walcu	czas druku	otrzymano arkuszy
III	42	16	33.447
III	32	18	26.343
IV	42	31.12.46—17 1.47	59.341
V	42	19	9.379
V	42	3	30.759

1947 X. Karta jak nr 5. I. ale bez literek „Ob.”, a z napisem „KARTKA POCZTOWA” oraz z dodaniem napisu nad znakiem opłaty: „Cena 5 zł”. Adnotacja pionowa: „P. P. T. i T.—VIII.47—10.000.000”. Papier szarawobiał.

5. III. 3 zł (+ 2 zł) oliwkowy . . . 15,— 3,—
ditto ciemnooliwkowy . . . 20,— 3,—
ditto „Cena 5 zł” w odległości od znaku opłaty o 3/4 mm (zamiast 3/2 mm) . . . 100,— 30,—

Karty te zamówiono 15.4.47 r. w ilości 10.000.000 szt. Wstrzymano druk 13.11.47 r. Cały nakład — 4.753.796 szt. — wykonany był w następujących partiach:

Walec nr	Karty w walcu	czas druku	dobrych arkuszy
I	32	7 — 16' 8,47	42.065
II	42	3 — 8,10,47	16.510
III	42	22 — 27,10,47	41.327
IV	32	8 — 14,10,47	30.331

Kartę nr 5 (I, II i III) wprowadzono do obiegu zarządzeniem Min. P. i T. z dnia 19.9.46 (Dz. T. 1946, poz. 46). Wycofano z dniem 31.1.49 rozporządzeniem z dnia 22.1.49 r. (Dz. T. 1/1949, poz. 4).

1947

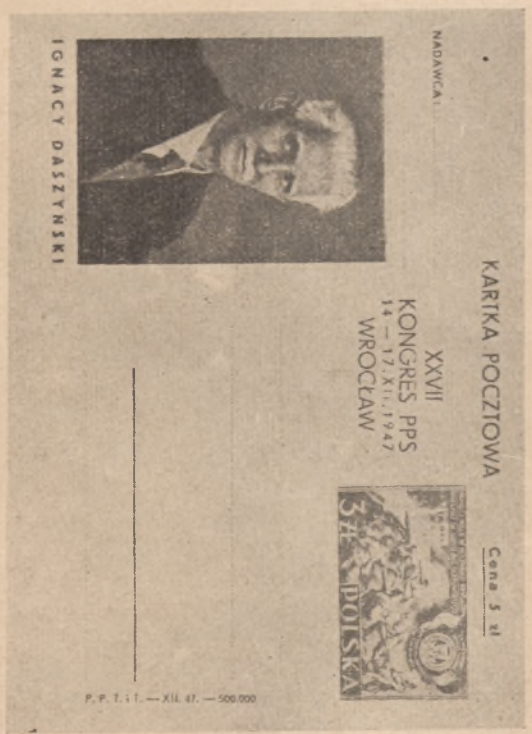
14.VI. Karty wydane ku upamiętnieniu martyrologii polskiej w hitlerowskim obozie śmiertelności w Oświęcimiu. Projekt znaku opłaty wykonał art.-graf. Fr. T. Myszkowski. Na karcie 3 zł (format 147×101) z lewej strony widok strażnicy kon-trolnej, na 6 zł (format 145×104 mm) — głównej bramy wjazdowej. Na karcie 6 zł napisy po polsku i francusku. Papier kremowy.

6. 3 zł fioletowy/czarny . . . . . 30,— 10,—
 7. 6 zł lupkowy/czarny . . . . . 35,— 20,—
 18

runek w kolorze brunatnym i podpis „IGNACY DASZYŃSKI”.
 Papier szarawobiałły.

11.I. 3 zł (+ 2 zł) karminowa . . . . . 25,— 10,—

1947 Karta jak wyżej, tylko z czterowersowym napisem typograficznym: „XXVII / KONGRES PPS / 14—17.

XII.1947 / WROCLAW”. Część nakładu opatrzona tym napisem przeznaczona była w zasadzie do sprzedaży we Wrocławiu w czasie trwania Kongresu. Papier szarawobiałły.

11.II. 3 zł (+ 2 zł) karminowa . . . . . 50,— 45,—

Z kasownikiem okolicznościowym „Wrocław 1***/XXVII Kon-gres PPS. Wrocław 14—17.XII.1947 r.”. Cena: 150,—

Cena 15 zł

KARTKA POCZTOWA

P. P. T. I. T. - VIII. 47 - 1.250.000

POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE

TATRY - HALA GOSIENICOWA
FOT. S. KOŁOWCA, KRAKÓW

Dopłata na rzecz Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Rotograficzna wstawa Drukarni Narodowej w Krakowie. Wykonano:

Nr karty	w dniach	nakład
10. A.	4—7.10.47	270.176
10. B.	1—3.10.47	289.216
10. C.	24—26. 9.47	289.472
10. D.	27—30. 9.47	288.320

Ogólny więc nakład 1.077.184 szt.

1947 14.XII. Okol. karta w formacie 145×104 mm z okazji 27 Kongresu PPS we Wrocławiu. Znak opłaty wg wzoru znaczka pocztowego 3+5 zł (wydanego w 1946 r. z okazji walk polskiej brygady ochotniczej w Hiszpanii). U góry po środku napis „KARTKA POCZTOWA”, nad znakiem wartości: „Cena 5 zł”. Cztery poziome linijki kropkowane (z czego trzecia podkreślona). Z prawej strony na boku pionowa adnotacja „P. P. T. I T. — XII.47. — 500.000⁰⁰”; z lewej strony u góry „NADAWCA.”;i dwie kropkowane poziome linijki, niżej wize-

22

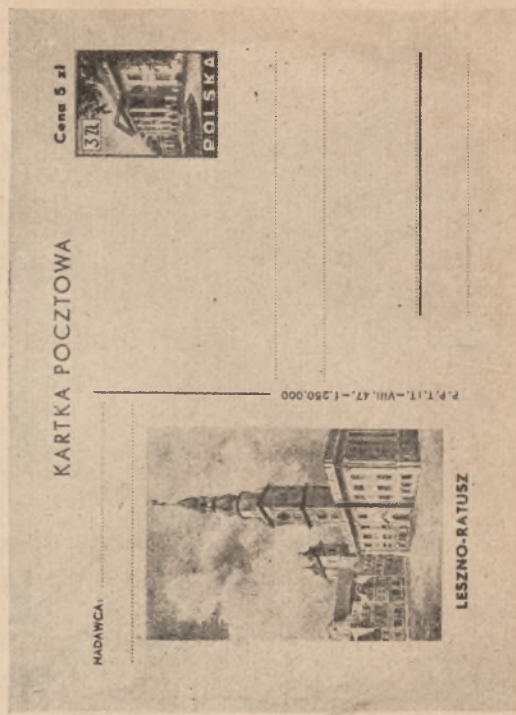
Karty powyższe wprowadzono do obiegu zarządzeniem Min. P. i T. z dnia 11.6.47 (Dz. T. 6/1947, poz. 29). Sprzedaz ich odbywała się wyłącznie w oddziale u. p. Oświęcim i na terenie obozu; dopiero zarządzeniem z dnia 22.11.47 (Dz. T. nr 12 1947, poz. 46) zniesiono z dniem 30.11.47 ograniczenie co do miejsca sprzedaży. Wycofano z dniem 31.1.49 rozporządzeniem z 22.1.1949 (Dz. T. nr 1/1949, poz. 4).

Nakład kart został zamówiony dnia 15.4.47 w wysokości 500.000 szt. Karty wykonano w Drukarni Narodowej w Krakowie rotograficznie z dwóch walców każda wartość. Jednym walcem wykonano znaczek i widok; drugim ramkę i napisy:

3 zł: 20—22.5.47 i 27.—31.5.47
6 zł: 2.—3.6.47

Próbny. Karty 3 zł: widok i znak opłaty niebieskie, czarnoniebieskie, fioletowe, ramka i napisy czarnoniebieskie, czarnoniebieskie, widok i znak wartości zielone, fioletowe, brunatne, szaroczarne. Próby znajdują się w Muzeum Poczty i Telek.

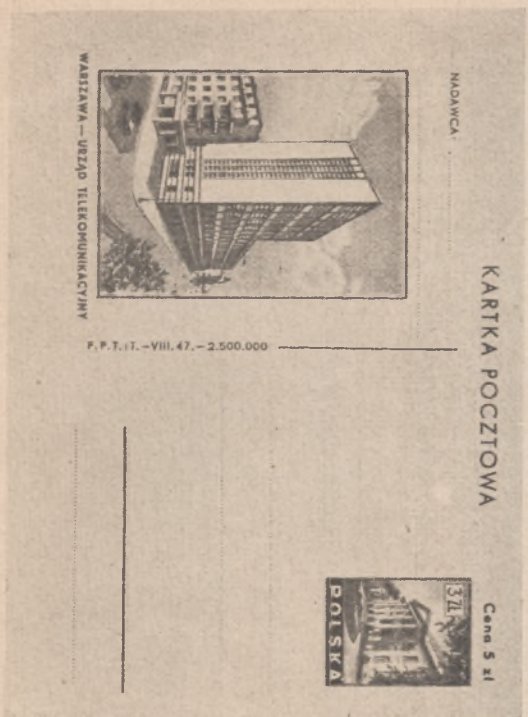
Karty ze specjalnym datownikiem okolicznościowym Oświęcim 1, używanym w 1947 r., jednoobródkowym, otoczonym ramką 14.6.1940⁰⁰ u góry „18.1.1945, prostokątną, w której znajduje się napis: u góry „MUZEUM PAŃSTWOWE” — wartość trzykrotna. u dołu:

19

1947 25.IX. Karta o formacie 145 × 105 mm, ze znakiem opłaty jak nr 5 (Belweder), u góry napis „KARTKA POCZTOWA”, a z lewej strony u góry „NADAWCA”, i dwie kropkowane poziome linie, niżej widok, pod którym napis „LESZNO—RATUSZ”, pionowa kreska do połowy karty idąca przez środek, pod którą pionowa adnotacja: „P. P. T. i T.—VIII.47—1250,000”. Na części adresowej cztery poziome kropkowane linijki, z których trzecia podkreślona. Nad znakiem opłaty: „Cena 5 zł”. Karta powyższa została wydana z okazji 400-lecia miasta Leszna. Papier szarawobłaty.

8. 3 zł (+ 2 zł) niebieski . . . . . 20,— 5,—
Karty wprowadzono do obiegu zarządzeniem z dnia 18.9.1947 r. (Dz. T. nr 9/1947, poz. 39). Wycofano z dniem 31.1.49 rozporządzeniem z 22.1.49 (Dz. T. 1/1949, poz. 4). Zamówiono dnia 12.8.47 w nakładzie 2 000 000 szt. Rotograwiura Drukarni Narodowej w Krakowie. Drukowane w dniach 19.8.—1.9.47 w arkuszach po 32 sztuki. Cały nakład: 1342.304 szt. (41.947 arkuszy). Próbny: oliwkowa, brunatna, fioletowa i szaroczarnta. Znajdują się w Muzeum Poczty.

1947 25.IX. Karta o formacie 145 × 105 mm ze znakiem opłaty jak nr 5 (Belweder), pod widokiem napis: „WARSZAWA — URZĄD TELEKOMUNIKACYJNY”, adnotacja pionowa „P. P. T. i T.—VIII.47—2.500,000”. Wszystkie inne napisy identyczne jak na karcie nr 8. Papier szarawobłaty.

9. 3 zł (+ 2 zł) brunatny . . . . . 20,— 5,—

Wprowadzenie do obiegu, wycofanie i zamówienie, jak karty nr 8. Rotograwiura Drukarni Narodowej w Krakowie. Cały nakład 2 081 024 szt. Wykonany był następującymi partiami:

Wzręc nr	karty w walcu	czas druku	dobrych arkuszy	odesłano kart.
I	16	25.8—8.9.47	43 691	699 056
II	16	11—18.9.47	44 339	709 424
III	16	11—17.11.47	42 034	672 544

Próbny: oliwkowa, oliwkowozielona, oliwkowobrunatna, niebieska, fioletowa, ciemnofioletowa. Znajdują się w Muzeum Poczty i Tel.

1947 25.X. Karta o formacie 145 × 103 mm ze znakiem opłaty wg wzoru znaczka poczt. 3 zł „Kultura” (Fr. Chopin). Pionowa kreska do połowy karty, przedzielająca ją na dwie połowy, pod nią pionowa adnotacja: „P. P. T. i T.—IX.47—250,000”, na prawej części u góry napis „KARTKA POCZTOWA”, nad znakiem opłaty podkreślony napis „Cena 15 zł”, cztery poziome kropkowane linie na napisanie adresu (z czego trzecia podkreślona), na lewej części trzywierszowy napis: „POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE / TATRY — HALLA GĄSIEŃCOWA / FOT. S. KOŁOWCA, KRAKÓW”. Napisy w kolorze znaku wartości. Na odwrotnej stronie — widok Halli Gąsienicowej. Papier biały.

10. 3 zł (+ 12 zł) oliwkowoszary

- A. widok w kolorze oliwkowym 30,— 15,—
- B. widok w kolorze oliwkowobrunatnym 35,— 15,—
- C. widok w kolorze niebieskim 35,— 15,—
- D. widok w kolorze zielonym 35,— 15,—

Wprowadzona do obiegu rozp. z dnia 18.10.1947 r. (Dz. T. nr 11/1947, poz. 41), Wyc. 31.1. 1949 r. rozporządzeniem z dnia 22.1. 1949 (Dz. T. 1/1949, poz. 4).

NOWOŚCI NASZYCH PRZYJACIÓŁ

■ B U Ł G A R I A ■

(19) 3 lipca specjalna seria upamiętniła rocznicę śmierci G. Dymitrowa: 50 (oliwk. ziel.), 50 st (brun.), 1 (czerw. brun.), 2 (nieb. szary), 4 (czerw. lila), 9 (brun.), 10 (brun. czerw.), 15 (c. szary), 20 (nieb.) i 40 l (c. ochrowy). Nakład 4 l — 1 mil., 20 l — 500 tys., reszta po 120 tys.

25 czerwca 1 znaczek uczcił 100 rocznicę urodzin Iwana Wasowa: 4 l (c. oliwk.) Nakład 2 mil.

■ CZECHOSŁOWACJA ■

(20) 75-lecie urodzin poety S. K. Neumanna uczciły 5 czerwca 2 znaczki: 1,50 (nieb.) i 3 Kcs (czerw.). Druk wkłęsły ze sztychu w arkuszach po 50 i 25 szt. Ząbk. lin. 12¹/₄. Rys. i ryt. J. A. Szvengsbir.

Także 2 znaczki uczciły 21 czerwca 130 rocznicę urodzin pisarki B. Němcovej: 1,50 (nieb.) i 7 Kcs (sepia). Rys. K. Svolinsky, ryt. J. Mráček. Szczegóły techniczne j.w.

Z okazji II kongresu Międzynarodowego Związku Studentów 14 sierpnia ukazały się 4 znaczki: 1,50 (ziel.), 2 (brun.), 3 (czerw.)

i 5 Kcs (fiol. nieb.). Druk wkłęsły w arkuszach po 70 i 35 szt. Rys. B. Doležalová, O. Andersová, J. Adamcová, J. Mikula, ryt. J. Mráček, L. Jirka, B. Houša i J. Schmidt. Ząbk. lin. 12¹/₂ : 12¹/₄.

■ NIEMIECKA REP. DEM. ■

(20) Zamiast zapowiadanego wydania specjalnego, na kongres młodzieżowy FDJ

ukazały się 28 maja 4 pierwsze wartości nowej serii obiegowej z podobizną prezydenta W. Piecka: 12 (c. nieb.), 24 fen (brun.czerw.), 1 (oliwk. ziel.) — typografia i 2 mk (czerw.) — wkłęsły druk offsetowy (o tym nowym rodzaju druku napiszemy w najbliższym czasie). Rys. F. Gravenhorst. Papier ze zn. wodn. Ząbk. 12³/₄:12¹/₂ i 13:13¹/₄. 14 czerwca 4 znaczki uczciły Rok Bachowski: 12 + 4 (nieb. ziel.), 24 + 6 (oliwk. żółty), 30 + 8 (czerw.) i 50 + 16 fen (nieb.). Offset. Rys. F. Jacob i E. Wefse. Papier ze zn. wodn. Ząbk. 13:13¹/₄. Nakład 1 mil. se-1 lipca 1 znaczek zaczął propagować wystawę DEBRIA: 84 + 41 fen (czerw.). Offset. Rys. F. Gravenhorst. Papier ze zn. wodn. Ząbk. 13:13¹/₄. Nakład: 750 tys.

250-lecie berlińskiej Akademii Nauk uczciło niespodziewanie 10 lipca 10 znaczków: 1 (szary), 5 (ziel.), 6 (nieb. fiol.), 8 (brun. czerw.), 10 (żółtoziel.), 12

(nieb.), 16 (nieb. ziel.), 20 (winnoczerw.), 24 (karm.) i 50 fen (c. nieb.). Offset. Rys. G. Kreische. Papier ze zn. wodn. Ząbk. $12\frac{3}{4}:12\frac{1}{2}$. Nakład: 6 fen — 5 mil., 12 i 24 fen — po 10 mil., reszta po 2 mil.

czerw.). Rotograwiura. Papier ze zn. wodn. Ząbk. grzeb. $14\frac{1}{4}:13\frac{3}{4}$.

W czerwcu 4 znaczki o jednakowym motywie i nominale (11 lei) uczciły 2 rocznicę upaństwowienia pod-

W nowej serii obiegowej (p.s. 134/IV) ukazały się dalsze wartości: 5 (czerw. brun.), 6 (oliwk. ziel.), 7 (sepia), 7,50 (nieb.), 10 (brun. szary), 15 (j. nieb.), 20 (ziel.) i 36 l (brun.). Znaczek lotniczy 30 l z r. 1948 zmienił kolor z c. karm. róż. na j. brun. karm.

W czerwcu wydano nową serię dopłatną o jednakowym rysunku: 2 (czerw. pomar.), 4 (nieb.), 5 (ziel.) i 10 (brun.). Rotograwiura. Papier bez zn. wodn. Ząbk. $14\frac{1}{4}:13\frac{3}{4}$.

■ W E G R Y ■

(20) 4 czerwca 5 znaczków uczciło międzynarodowy dzień dziecka: 20 (szar. nieb./brun.), 30 (czerw. brun./fiol.), 40 (nieb./nieb. ziel.), 60 f (żółto brun. /czerw. brun.) i 1,70 ft (ziel./nieb.). Heliograwiura. Rys. Z. Nagy. Ząbk. $12:12\frac{1}{2}$. Nakład: 200, 1.000, 1.000, 1.500 i 500 tys.

17 czerwca ukazało się 5 wartości z okazji I kongresu pracującej młodzieży: 20 (ziel.), 30 (pomar.), 40 (brun.), 60 f (winnoczerw.) i 1,70 ft (c. ziel.). Heliograwiura. Rys. G. Kádár. Ząbk. $12:12\frac{1}{2}$ lub $12\frac{1}{2}:12$. Nakład 200, 500, 1.000, 2.000 i 500 tys.

■ R U M U N I A ■

(20) 25 maja ukazała się seria Pionierów: 8 (nieb.), 11 (fiol.) i 31 l (pomar.

stawowych środków produkcji: czerw., brun., nieb. i oliwk. Rotograwiura. Papier ze zn. wodn. Ząbk. $13\frac{3}{4}:14\frac{1}{4}$.

2 lipca do serii UPU (p.s. 115/III) doszła druga wartość lotnicza: 3 ft (czerw./brun.).

20 sierpnia wydano piękną serię z kwiatami: 30 (róż./ziel./c. bordo)—piwonia, 40 (j.fiol./żółty/c. oliwk./ziel.)—

sasanka, 60 f (żółty/ziel./c. brun.) — miłek, 1 (czerw./ziel./c.fiol.) — pelargonja i 1,70 ft (j. fiol. nieb./ziel./c. fiol. nieb.) — dzwonek. Kombinowany druk offsetowy i wkłęsły z miedziorytów. Rys. i ryt. M. Füle, Z. Nagy i J. Vertel. Żąbk. 12½ : 12.

■ Z S R R ■

(19) Święto 1 maja uczcili 2 znaczki: 40 kop (czerw./brun. szary) i 1 rbl czerw./brun. czarny).

2 znaczki także upamiętniły 5 rocznicę śmierci A. S. Szczerbakowa: 40 kop (brun. czarny) i 1 rbl (ziel.)

— oba z podobizną tego wybitnego działacza partii bolszewickiej i radzieckiego państwa.

9 maja 2 znaczki ukazały się z okazji 5 rocznicy zwycięstwa nad hitlerowskimi Niemcami: 40 kop (c. brun./czerw.) — pomnik Czerwonej Armii w Moskwie i 1 rbl (róż.) — medal zwycięstwa.

18 maja 5 znaczków uczcilo 150 rocznicę śmierci A. W. Suworowa: 40 (c. nieb.) — portret, 50 (brun.) — przeprawa przez Alpy, 60 kop (szary) — medal Suworowa, 1 (brąz.) — jak 40 kop i 2 rbl (ziel. nieb.) — portret.

W końcu czerwca 1 seria została poświęcona robotnikom rolnym: 40 (ziel.) — studia rolnicze w kołchozie, 40 kop (brun. szary) — siew i 1 rbl (nieb.) — ditto. 2 lipca ukazały się 2 znaczki z podobizną G. Dymitrowa w I rocznicę jego zgonu: 40 kop (brun. czarny) i 1 rbl (brun. czarny). Także w lipcu 3 znaczki upamiętniły 30-lecie Azer-

bajdżańskiej SRR: 25 (zielony) — Teatr Opery i Baletu w Baku, 40 kop (brun.) — Akademia Nauk w Baku i 1 rbl (szary) — ulica Stalina w Baku. Wreszcie w końcu lipca ukazała się zapowiadana już przez nas w nrze majowym seria odbudowy Stalingradu: 20 (nieb.) — kino „Pobieda“ (na okładce), 40 (ziel.) — ulica Lenina,

50 kop (brun. czerw.) — teatr im. Gorkiego i 1 rbl (brun. czarny) — granitowy postument na linii frontu obrony Stalingradu przy domie Pawłowa.

Wszystkie znaczki wykonane rotograwiurą (Suworow, robotnicy rolni, Dymitrow i Azerbajdżan na kolorowych papierach). — Ząbk. lin. 12¹/₄.

NOWOŚCI EUROPEJSKIE

A U S T R I A

(20) 7 sierpnia do serii znaczków dopłatnych (p.s. 140/III) doszły 3 dalsze wartości: 60 (czerw.), 90 gr (czerw.) i 1,65 sz (czerw. fiol.) o rysunku i wykonaniu identycznym z poprzednimi.

B E L G I A

(20) Z okazji europejskich mistrzostw lekkoatletycznych ukazało się 1 lipca 5 znaczków: 20+5 (j. ziel.), 90+10 c (brun.), 1,75 fr + 25 c (czerw.), 4+2 (nieb.) i 8+4 fr (c. ziel.). Druk wkłęsty ze stalorytu (rysownik i sztycharz uwieczniły tylko swe inicjały: L.J. i P.J.).

3 sierpnia do serii z podobizną króla-kolaboracjonisty Leopolda III doszły 2 wartości: 1,75 (czerw.) — heliograwiura i 4 fr (nieb.) — sztych.

Pierwszy lot pocztowy helikopterem upamiętniono 7 sierpnia znaczkiem lotniczym: 7+3 fr (nieb.). Druk wkłęsty ze stalorytu.

D A N I A

(20) I znowu w serii obiegowej 2 znaczki zmieniły barwę: 40 (szary) i 50 ö

(c. nieb.). Ząbk. 12³/₄ (p.s. 108/II i 114/III).

F I N L A N D I A

(19) 400-lecie Helsinek uczcili 11 czerwca 3 znaczki: 5 (ziel.), 9 (brun.) i 15 mk (nieb.). Druk wkłęsty ze sztychu. Rys. S. Hammarstén—Jansson. Ząbk. ramk. 13³/₄. Nakład: 2, 1 i 2 mil.

F R A N C J A

(20) Karol Peguy (1873—1914) znalazł się na znacz-

ku wydanym 12 czerwca: 12 fr (c. płowy). Druk wkłęsty ze stalorytu. Rys. i ryt. Gandon.

26 czerwca 1 znaczek uczcił Franciszka Rabelais'go: 12 fr (winnoczerw.). Druk wkłęsty ze sztychu. Rys. i ryt. Decaris.

G R E N L A N D I A

15 sierpnia ukazała się nowa seria obiegowa o 2 motywach (od 1 do 25 ö: Fryderyk IX, od 50 ö do 2 kr: statek arktyczny „Gustaw Holm“): 1 (cz. ziel.), 5 (winnoczerw.), 10 (ziel.), 15 (fiol.), 25 (czerw.), 50 ö (nieb.), 1 (brun.) i 2 kr (czerw.). Druk wkłęsty ze sztychu. Rys. V. Bang, ryt. B. Jacobsen. Ząbk. 12³/₄.

H O L A N D I A

(20) Wydano 1 obiegową wartość przedrukową 6⁷/₁₆ c (czerw.).

17 lipca ukazała się seria o jednakowym motywie (Samarytanin) z dopłatą na odbudowę zniszczonych w czasie wojny kościołów: 2+2 (brąz.), 5+3 (czerw. brun.), 6+4 (ziel.), 10+5 (purp.) i 20+5 c (nieb.).

Rys. R. J. Drayer. Roto-
grawiura. Zabk. grzeb.
12¹/₂:12.

Dla służbowych przesyłek
Trybunału Międzynarodowe-
go w Hadze wydano 2 no-
we wartości: 2 i 4 c.

JUGOSŁAWIA

(20) Z okazji mistrzostw
szachowych ukazało się 20

sierpnia 5 znaczków: 2
(czerw. brun.), 3 (sepia/
brun. żółty), 5 (ziel./żółty/
nieb.), 10 (fiol. brun./nieb./
brun.) i 20 d (c. nieb./
nieb. żółty). Heliograwiura.

LUKSEMBURG

(15) 24 czerwca ukazała się
seria (o 2 motywach) z do-
płatami na rzecz sierot wo-
jennych: 60+15 c (szara-
woziel. nieb.), 1 fr + 20 c.
(szkarłat.), 2 fr + 30 c (c.

brun.), 4 fr + 75 c (c.
nieb.), 8+3 (c. szary) i
10+5 fr (czerw. fiol.). Druk
wkłęsły ze sztychu. Rys. A.
Schott i P. Bergem, ryt. S.
Hartz.

NIEMIECKA REP. FED.

(17) 28 lipca 2 znaczki ucz-
ciły 200 rocznicę śmierci J.

S. Bacha: 10+2 (c. oliwk.
ziel.) i 20+3 fen (c. winno-
czerw.). Druk wkłęsły ze

sztychu. Rys. G. Trump.
Nakład: 2 mil.

NORWEGIA

(19) 15 sierpnia ukazały
się 2 znaczki z dopłatami
na zwalczanie paraliżu dzie-
cięcego (Heine-Medin): 25+
+5 (czerw.) i 45+5 ö
(nieb.). Rotograwiura. Rys.
P. Pedersen wg fotografii.
Zabk. 13. Nakład: 2 i 1 mil.

S A A R A

(20) 29 czerwca 3 znaczki
uczciły Rok Świąty 1950:
12 (ziel), 15 (czerw.) i 25
fr (nieb.). Druk wkłęsły ze
sztychu. Rys. i ryt. R. Ser-
res. Nakład 400 tys. serii.
400-lecie miasta Ottweiler

uczcił 10 lipca 1 znaczek: 10 fr (sepia). Heliograwiura wg fotografii. Nakład 300 tys.

8 sierpnia 2 znaczki uczciły przyjęcie Saary do „Rady Europejskiej“: 25 fr i lotniczy 200 fr. Heliograwiura. Rys. Tschersovsky. Nakład: 1.260 i 168 tys.

■ T R I E S T ■

(20) W strefie A nowym czarnym nadrukiem zaopatrzone dalsze 3 włoskie znaczki dopłaty: 6, 8 i 12 l (razem więc już 8).

Nowy nadruk otrzymały też ostatnie znaczki włoskie: czerwony UNESCO (150 i 100 tys.) i czarny Rok Święty (200 i 100 tys.).

W strefie B 2 znaczki uczciły 1 maja: (fiol.) i 10 d (karmin. róż.).

Od 7 kwietnia jest w obiegu nowa seria opłatna: 0,50 (c. szary), 1 (winnoczerw.), 2 (c.nieb.), 3 (brun.czerw.), 5 (nieb.ziel.), 10 (c. brun.), 15 (fiol.) i 20 d (c. ziel.). Nakład: 99, 158, 159, 195, 190, 194, 65 i 108 tys.

■ T U R C J A ■

(19) 13 sierpnia 2 znaczki uczciły „II Światowy Kongres Młodzieży“: 15 (malwowy) i 20 k (nieb.). Offset. Nakład: 200 i 125 tys. 20 sierpnia 5 znaczków upamiętniło targi w Izmirze: 8 (ziel.), 12 (czerw.), 15 (brun.), 20 (nieb.) i 30 k (żółty). Offset. Nakład po 200 (8 i 15 k) lub po 120 tys.

Wyborom z 14 maja br. poświęcono specjalną serię,

Znaczki do reprodukcji, jak i notatki o nowościach — nadesłali nam tym razem następujący Czytelnicy:

H. Bellefontaine (NRF), J. Bijas (Francja), H. H. Engelhardt (NRD), A. Z. Englisch (Brazylia), K. Ganzer (NRD), J. Grosskopf (Izrael), E. Jarosz (Polska), M. Koséve (Francja), C. K. Makowski (USA), P. Moisin (Belgia), C. Novak (CSR), K. Pospiszyl (Polska).

wydaną 30 sierpnia: 15 (brun.), 20 (nieb.) i 30 k (khaki). Offset. Nakład: 250 (15 k) i po 120 tys.

Opisane na str. 75/IV „znaczki“ 25-lecia aeroklubu okazały się nalepkami pamiętkowymi.

■ W Ł O C H Y ■

(20) 1 lipca 1 znaczek uczcił malarza G. Ferrariego: 20 l (c. ziel.). Rys. B. Bordiga. Ząbk. 14.

15 lipca ukazały się 2 znaczki o jednakowym rysunku z okazji międzynarodowej konferencji radiofonicznej: 20 (fiol.) i 55 l (nieb.). Ząbk. 14.

200-lecie śmierci historyka L. A. Muratoriego uczcił 22 lipca 1 znaczek: 20 l (czerw. brun.). Ząbk. 13³/₄: 14.

29 lipca 1 znaczek upamiętnił 900-lecie śmierci muzyka G. M. D'Arezza: 20 l (c. ziel.). Ząbk. 14.

Wszystkie znaczki wykonano rotograwiurą na papierze ze zn. wodn.

NOWOŚCI ZAMORSKIE

BRAZYLIA

(20) 31.6 — 100-lecie przybycia Zakonu Sióstr Miłosierdzia Sw. Wincentego a Paulo: 60 c (brun. czarny/j. nieb.). Offset. Ząbk. ramk. 11:12. Nakład 2 mil.

IZRAEL

(20) 23.6 — seria lotnicza (p.s. 78/III): 5 (turkus.), 30 (szary), 40 (c. ziel.), 50 (ceglastoczerw.), 100 (karmin.) i 250 p (c. nieb.). Rys. O. Wallish. Ząbk. lin. 11¹/₄.

NOWA ZELANDIA

(20) Z powodu barku znaczków wartości 1¹/₂ d wydano znaczek tymczasowy, nadrukowując czarny wyraz „Postage“ na znaczkach fiskalnych o tej samej wartości.

ST. ZJEDNOCZONE AP

(20) 3.6 — stulecie Kansas: 3 c

(purp.). Rys. V. S. McCloskey jr, ryt. R. M. Bower i A. W. Christensen. Ząbk. lin. 11:10¹/₂. Nakład 115 mil. Pierwszy dzień: Kansas City (Mo.). 12.6 — 150-lecie stolicy (drugi znaczek z projektowanych czterech — p.s. 137/IV): 3 c (ziel.). Rys. W. K. Schrage, ryt. M. D. Fenton i E. H. Hel-

muth. Zabk. lin. 11:10¹/₂. Nakład 125 mil. Pierwszy dzień. Washington (D.C.). 30.6 — dla uczczenia harcerzy: 3 c (brun.). Rys. C. R. Chickering, ryt. C. A. Brooks i E. H. Helmuth. Zabk. lin. 11:10¹/₂. Nakład 125 mil. Pierwszy dzień: Valley Forge (Pa.).

PRZEGLĄD PRASY

W nrze 85 (majowym) BULLETIN OF THE POLONUS PHILATELIC SOCIETY znajdujemy artykuł B. Powella o 6-bloku Polski nr 1 (przedruk z S. P. A. Journal), Nowości polskie, Komunikaty oraz c. d. pracy Larkinga o znaczkach polskich. Nr 86 (czerwcowy) tegoż biuletynu przynosi artykuł M. E. Steczyńskiego o nieścisłościach prasy amerykańskiej w związku z 90-leciem polskiego znaczka, Nowości polskie, Komunikaty i c. d. pracy Larkinga.

Nr 5/6 (maj—czerwiec) edynburskiego FILATELISTY przynosi A. Grabii — „Znaczki Unii Południowej Afryki“, M. Duńskiego — „Zawody balonowe o puchar Gordon—Benneta w Polsce“ oraz stałe działy.

W nrze 7/8 (lipiec—sierpień) tegoż pisma znajdujemy c. d. artykułów Grabii i Duńskiego, c. d. pracy Larkinga o znaczkach polskich, artykuł S. Kitki o „Związku znaczka pocztowego z poszczególnymi dziedzinami kultury“, Nowości filatelistyczne i Skrzynkę czytelnika.

Nr 13 (czerwcowy) KURIERA FILATELISTYCZNEGO, biuletynu CPMB, przynosi artykuł wstępny L. Parczewskiego w związku z I rocznicą powstania biuletynu, M. Duńskiego — „Krakowskie nadruki“ oraz komunikaty.

W nrze 14 (lipcowym) tegoż biuletynu znajdujemy L. Parczewskiego — „Epidemiologia w filatelistyce“, L. Sawkiewicza — „Miłość na znaczkach pocztowych“, Parę słów o naszych członkach i Komunikaty oraz dodatek z oświadczeniem L. Parczewskiego pt: „Kielce“, w którym zajmuje on się notatką S. Śledzikowskiego (p. s. 130/IV).

Wreszcie nr 15—16 (sierpień—wrzesień) tegoż biuletynu zawiera: L. Parzewski — „Księżno, b. siedziba książąt pszczyńskich“, W. Piątek — „A wszystko dotyczy nas, polskich filatelistów“, L. Parzewski — „O polski Instytut Filatelistyczny“, M. Duński — „Polsko 1860—1950 (recenzja)“, L. Parzewski — „Prof. Mikstein a filatelistyka polska“, W. Czarnowski — „Krakowskie nadruki“, M. Duński — „Dr E. Benesz na znaczkach CSR“ i komunikaty.

Nr 6 (czerwcowy) FILATELISTY POLSKIEGO przynosi następujące artykuły: W. Urbańskiego — „A kto właściwie bę-

dzie się tym zajmował?“, mgra B. Mulewskiego — „Poczta Polska“ contra „Mauritius“?“, W. Piątka — „Znaczek, kasownik — czas i teren“, M. Duńskiego — „Znaczki przedrukowe w Zamościu“, M. Duńskiego i L. Parczewskiego — „Grunwald“, komunikat nr 1 Wystawy Filatelistycznej ŁÓDŹ 1950 oraz stałe działy.

W nrze 3/4 (lipiec—sierpień) óławskich WIADOMOŚCI FILATELISTYCZNYCH znajdujemy: W. Piątka — „Rocznice i obchody sierpnia oraz września na polskich znaczkach pocztowych“, M. K. — „Harcerska poczta polowa podczas Powstania Warszawskiego“, L. Sawkiewicza — „Polonica“, W. Piątka — „Przedmioty filatelistycznego kolekcjonerstwa“ (c. d.) i R. Łoś — „Dyskutujemy“.

ZAGRANICA O NAS

Nr 12 (z 24.6.50) dwutygodnika CESKO-SLOVENSKA FILATELIE przynosi na okładce nasz znaczek z gołąbkami pokoju. W tymże numerze znajdujemy odezwę czechosłowackiego przedstawiciela PF, poświęconą przyjaźni zbieraczy obu krajów. Wreszcie w tymże numerze redakcja zajmuje się naszą dyskusją na temat „Wzbożacajmy polskie słownictwo filatelistyczne“, proponując posługiwanie się przy tworzeniu nowych wyrazów terminologią czeską, oraz omawia nasze nowe (wtedy jeszcze planowane) wydania: Plan 6-letni i nowy sztych Bieruta, zaczerpując wiadomości z PF.

W nrze 1 (Vol. XXIX) amerykańskiego THE COLLECTORS CLUB PHILATELIST znajdujemy obszerny artykuł Wł. Rachmanowa o znaczkach drugiego wydania poznańskiego („Gniezno“) oraz życiorys autora.

W austriackiej audycji radiowej BRIEF-MARKENPLAUDEREI (nr 233 z 22.4.50) usłyszeliśmy następujące zdania: „Polskie czasopismo Przegląd Filatelistyczny osiągnęło warty naśladowania wysoki poziom. Jego treść jest w głównej mierze poświęcona krajowym problemom filatelistycznym, znajdujemy w nim jednak i prace badawcze, a i międzynarodowe tematy naszej dziedziny są starannie opracowywane. Należy życzyć każdemu stowarzyszeniu tak dobrze redagowanego pisma“.

Podobną opinię znaleźliśmy w nrze 5/6 (rocznik X) chorwackiego miesięcznika FILATELIJA

W tymże numerze obszerna wzmianka poświęcona jest zasługom prof. St. Miksteina.

Nr 14 (z 15.7.50) berlińskiego dwutygodnika SAMMLER-EXPRESS donosi o wystawie filatelistycznej ŁÓDŹ 1950.

W nrze 5 (maj—czerwiec) flamandzkiego miesięcznika HET POSTZEGEL inż. Ar-

no-Alexander Schulze-Dirks i Kurt Zirkenbach w artykule pt. „Het Philatelistisch volwaardig Postzegel“ piszą o znaczkach pocztowych, powołując się w swych wywodach na autorytet inż. E. Müllera i prof. St. Miksteina („den bekenden Poolse navorser uit Krakau“), przytaczając z prac obu znawców liczne cytaty.

MARCEL KOŠEVE

3

UNIA FRANCUSKA I JEJ ZNACZKI

W posiadłościach afrykańskich osobną grupę tworzą znaczki terytoriów leżących od strony Oceanu Indyjskiego, które nie stanowią terenu jednolitego i są rozsiane na bardzo znacznej przestrzeni. Ta grupa obejmuje Wybrzeże Somali (Côte des Somalis), wyspę Madagaskar (Madagascar) i wyspę Reunion (La Réunion), oraz wyspy Komorskie (Comores), które to ostatnie zaprzestały emisji znaczków w roku 1911, ale obecnie dnia 15 maja 1950 roku *) — doczekały się nowego wydania.

Wybrzeże Somali, położone w Zatoce Adeńskiej przy ujściu jej do Morza Czerwonego, w obecnej formie powstało stopniowo z nabytego w r. 1862 miasta Obock, do którego przyłączano tereny sąsiadujące. Stąd też znaczki Somali były poprzedzone wydaniem dla miasta Obock. Stolica Somali Dżibuti jest znana jako port przeladunkowy linii kolejowej Addis Abeba — Dżibuti, łączącej stolicę Abisynii z morzem. Kraina o klimacie nadszczajaj su-

chym i gorącym, produkująca sól morską, kawę i skóry.

Madagaskar, jedna z największych wysp świata, oddzielona od Afryki kanałem Mozambickim, dorównywa swoją powierzchnią Francji i Holandii razem wziętym. Nazwa tej wyspy łączy się z całym szeregiem emisji znaczków. Kilka danych geograficznych ułatwi zorientowanie się w różnych wydaniach znaczkowych aż do czasów obecnych. Północny cypel wyspy posiada znany port Diégo-Suarez, od którego zdążając wybrzeżem po stronie kanału Mozambickiego znajdujemy po prawej stronie małą wysepkę Nossi-Bé. Dalej już na wybrzeżu Madagaskaru spotykamy miasto Majunga. Po drugiej stronie wyspy, oblanej Oceanem Indyjskim, natrafiamy na wysepkę Świętej Marii Madagaskaru (Sainte Marie de Madagascar). Stolica wyspy Tananarive liczy ponad 100.000 mieszkańców. Jest to teren nadszczajaj bogaty w uprawy rolne i hodowlę bydła. Ponadto grafit, mika, węgiel, maniok, kawa, kukurydza i wanilia są głównym bogactwem wyspy. Ponieważ uznano Madagaskar jako kolonii poprzedziły liczne wyprawy morskie, handlowe, oraz walki z tubylcami, przeto w miarę osiedlania się i umacniania na terenie wyspy lub w jej sąsiedztwie mamy do czynienia z różnymi wydaniem znaczków. Znaczki takie jak Diégo-Suarez, Nossi-Bé, Sainte Marie de Madagascar poprzedziły wydania definitywne dla całego Madagaskaru. Wydanie Majunga jest wydaniem lokalnym.

Tak zwane wyspy Południowe: Saint-Paul, Amsterdam i Kergelen, leżące mię-

*) patrz str. 136/IV (przyp. red.).

Niech żyje walka narodów kolonialnych

o wolność i niepodległość!

dzy południowym cyblem Afryki a Australią, niezamieszkałe, oraz Terre Adélie pod kołem biegunowym — należą administracyjnie do Madagaskaru, stąd też w roku 1948 dla ekspedycji polarnej do Ziemi Adeli znaczek lotniczy Madagaskaru został przedrukowany „Terre Adélie“.

Wyspy Komorskie (*Iles Comores*), tworzący archipelag wysp na wysokości wyspy Nossi-Bé, składają się między innymi z wysp Grande Comore, największej z archipelagu, Anjouan, Mayotte i Mohéli. Na skutek wydarzeń gospodarczych, wojennych wysepki te przechodziły różny podział administracyjny. Będąc jednak położone na północozachód od Madagaskaru, zostały w końcu przyłączone do tejże wyspy. W filatelistyce mamy do czynienia ze znaczkami Wielkich Komorów (Grande Comore), Sułtanatu Anjouan, Mayotte i Mohéli. Wysepki te posiadają roślinność nadzwyczaj bujną i produkują wanilię, orzechy kokosowe, esencje do perfum, skóry, maniok. Ostatnio Komory (duże i małe) otrzymały autonomię administracyjną i finansową, tym też należy tłumaczyć nowe wydanie znaczków. Stolicą największej wyspy Wielkiej Komory jest Moroni.

La Réunion, wyspa Reunion — jedna z najstarszych kolonii francuskich, odkryta około r. 1520, niezamieszkała, została zaludniona stopniowo i na przestrzeni wieków zmieniła swą nazwę: Grande Mascareigne na Bourbon, później Réunion, aby stać się Bonaparte i znów wrócić do nazwy Bourbon z tym, iż później otrzymała nazwę dzisiejszą. Stolica Saint-Denis liczy przeszło 200.000 mieszkańców. Niedługo Reunion była słynna z produkcji kawy. Obecnie eksportuje cukier, rum, wanilię i esencje do produkcji perfum. Jest to kraj przepiękny, o okolicach dzikich, wulkanicznych, z przepięknymi wodospadami. Znaczki Reunionu często w swych motywach pokazują piękno tej krainy. Reunion od roku 1946 wszedł w skład Republiki Francuskiej jako jej departament i od roku 1949 dawne znaczki kolonijne zostały zastąpione znaczkami metropolii. Ponieważ jednak w Unii Francuskiej ze względów gospodarczych istnieje kilka systemów monetarnych, Reunion posługuje się frankiem używanym w koloniach francuskich

Afryki, tak zwanym frankiem C. F. A. (*Colonies Françaises d'Afrique*), którego kurs jest o 100% wyższy od franka metropolii. Stąd też okazało się koniecznym przedrukowywać dla departamentu Reunion znaczek Francji nadrukami C. F. A. i nową wartością przewalutowaną.

Zamykając na tym opis znaczków terytoriów Oceanu Indyjskiego, należy jeszcze wspomnieć o byłych znaczkach Zanzibaru, terytorium złożonego z 2 wysp Zanzibar i Pemba, a położonego na wysokości wybrzeża wschodniego Tanganiki w Afryce Zachodniej. Sułtanat ten, będący od roku 1890 pod mandatem angielskim, ze swoją stolicą tejże samej nazwy, posiadał biuro francuskie, używające znaczków francuskich specjalnej emisji z nazwą Zanzibar. Biuro to zostało zamknięte w r. 1904.

(c. d. n.)

WYSTAWY, WYSTAWY, WYSTAWY

Otrzymałmy prospekty następujących wystaw:

1. Austriackiej jubileuszowej Wystawy Znaczków JUBA 1950, Graz, 21—29. 10.1950 r.,
2. Wystawy Stulecia Znaczką Hiszpańskiego ECSE, Madryt, 12—22. 10.1950 r.
3. Broszurę nr 2 Niemieckiej Wystawy Znaczków DERBIA 1950, Lipsk, 26.8—3.9.1950 r.

(c. d. ze str. 2)

P. M. *Haralewicz* (Wadowice) zapytuje, co znaczy wyraz „*varia*“. Jest to słowo łacińskie, oznaczające „*różne*“. Tytułuje się nim więc w katalogu dział, do którego na końcu wchodzi to wszystko, co nie pasowało do normalnych działów.

P. Wł. M. *Orsztynowicz* (Kępno) przysłał nam odpis listu, skierowanego do Dyrekcji O. P. i T. w Poznaniu, w sprawie giniecia przesyłek, opłacanych znaczkami okolicznościowymi. Jest to rzecz niedopuszczalna, toteż mamy nadzieję, że dyrekcja poznańska przeprowadziła już śledztwo i wykryła wśród podległego jej personelu owego „*filatelistę*“, zdobywającego znaczki przez kradzież cudzej korespondencji.

I Lista prenumeratorów „P.F.“ w ČSR

1. Ctibor Novak, mjr. v. v., Hradec Kralove 2, post. prihradka 45
2. Klub, slov. filatelistův, Bratislava, Lazaretska 4
3. Jan Otmar, uetni, Rovensko p/Tr 410
4. Frant. Prazak, bank ur., Vejpřty (Cechy), p. pr. 30
5. Ludvik Malek, Vapenny Podol 35
6. Klub ces. filat. (Fr. Píkl), Pardubice, Sladkovska 466
7. Frant. Kettner, farar, Opatov v Cechach
8. Jan Fokorny, Liberec VII., Palackeho 7
9. Ant. Divoky, vedouci hotelu, Vrbovo ve Sl., Nadrazni 105
10. Jos. Hruska, uetni, Ceske Budejovice, Machova 622
11. Karel Hajek, Hodejovice c. 1, p. Ceske Budejovice

Z ŻYCIA STOWARZYSZEŃ FILATELISTYCZNYCH

● Ł O D Ź ●

Na posiedzeniu zarządu dnia 30 czerwca br. przyjęto do ETF następujących nowych członków:

12. Zdenek Pech, Praha VIII., Pivovarnicka 1619
13. Josef Machanec, reditel v. v., Citov, p. Brodek u Pr. (Mor.)
14. Ludvik Pikhart, ml., urednik Jachymov, Stepova 756
15. Vilem Nesler, Jicin (Cechy), p. p. 25
16. MUDR Ladislav Symon, primar, Most. Palackove ul. 1827/9
17. Klub ceskych filatelistu Praha, Praha II. Vaclavske nam. 41, Pasaz Letka
18. Zdenek Bartl, Mala Cermna 20, p. p. Hronov u Nachoda
19. Vilem Pomikalek, Jablonne v Podjedesti
20. Borivoj Lenc, Ostrava VII, Lidicka 50
21. Karel Koudelka, lakyrnik, Libochovice, Nerudova 323
22. Karel Kitka, post. urednik, Hodonin (Mor.), Benesova 8, II
23. A. Hosek, Bratislava, Dostojevského rad 21
24. Jiri Elias, odb. ucitel, Karlovy Vary, Uvalska ul. 4
25. Antonin Piech, Opava, Jiraskova ul. c. 1
26. Frantisek Stybr, Zatec, Machova 1623/10
27. Jaroslav Sal, Cesky Brod, Masarykova 235
28. Klub zamestnancu zbrojovky, odbor filatelie, Vsetin
29. Klub filatelistu (jedn. Jar. Dvorak), Valasske mezirici, Palackeho ul. 10
30. Jaroslav Stamberg, reditel skoly v. v., Horovice I. cp. 263

Henryka Leopolda Czernickiego i Jana Tomere z Łodzi oraz Andrzeja Magurę z Urmowa.

Następne zebrania niedzielne, połączone z aukcją, odbędą się 8 października i 5 listopada br. o godz. 12,00 w lokalu ŁTF (Piotrkowska 79, m. 49 — lewa oficyna, III klatka schodowa, I piętro). Znaczkę przeznaczoną na aukcję (wraz ze spisem i cenami wywoławczymi) należy składać na ręce gospodarza lokalu w czasie zebrania piątkowych (godz. 18,00, względnie przesyłać pocztą na jego adres (Wacław Szosland, Łódź, Nawrot 107), najpóźniej do piątku poprzedzającego aukcję.

DOCENIAJĄC znaczenie wystaw filatelistycznych w ogólnym życiu filatelistycznym kraju oraz jako środka propagującego i podnoszącego znaczenie filatelistyki polskiej za granicą — oddział polski CPMB przeznacza dla wszystkich członków CPMB, którzy wezmą czynny udział w Wystawie Filatelistycznej ŁÓDZ 1950 — liczne i cenne nagrody, jak literaturę filatelistyczną, znaczki i całostki. Każdy członek CPMB, któremu drogę jest imię znaczka polskiego, weźmie udział w Wystawie Filatelistycznej ŁÓDZ 1950! Zgłaszajcie się do komitetu organizacyjnego, podając swą przynależność do CPMB. [1003-g]

SZUKAM kopert z wszelkimi kasownikami gdańskich urzędów, agencji i pośrednictw, także sprzed 1920 r. i z okresu 1940—44 oraz LITERATURY, DOTYCZĄCEJ ZNACZKÓW GDAŃSKICH ORAZ DZIEJÓW POCZTY NA TERENIE B. WOLNEGO MIASTA GDAŃSKA. Witold J. Orłowski, Łódź 1, Brzeźna 18/5. [1007-g]

POSZUKUJĘ monet, banknotów, medali — polskich, rosyjskich. Dam znaczki. S. Knappe, Dobrzany, pow. Stargard Szczeciński. [1009]

POSZUKUJĘ znaczków Polski przedwojennej. Oddam w drodze wymiany znaczki obozowe w Niemczech i starsze wydania Europy. A. Ratusiński, Łódź, ul. Daszyńskiego 30/28. [1010]

SZUKAM PARTNERA do korespondencji i wymiany znaczków. Karel Turzik, Sobeslav, CSR. [1013]

ZNACZKI filatelistyczne: kupno, sprzedaż, zamiana. Mauryca Futерko, Wrocław, ul. Stalina 26. [1013]

WYMIENIE 50—150 znaczków CSR, Protektoratu, zagranicy za polskie — znaczek za znaczek. VI. Slepicka, Teplice, Nerudova c. 39, CSR. [1004]

OGŁOSZENIA DROBNE

SZUKAM kopert, wycinków lub znaczków z następującymi pruskimi kasownikami numerowymi: 292, 304, 1037, 1043, 1348, 1463, 1498, 1718, 1770, 1775, 1778 i 1838. Witold J. Orłowski, Łódź 1, ul. Brzeźna 18, m. 5. tel. 142-40. [1008-g]

KUPIĘ znaczki czyste Polski wg Gryzewskiego. 1, 38, 45, 241n, 269—271n, W 6, 7, 10, 13; Jugosławii wg Michela 43: 183—194, 311—337, 454, 455 **. SPRZEDAM: Wilnius 1—9 na liście, Protektorat — kilka kompletów z zawieszkami, Polska — 156 belka, 214—219 odwrotki, z 1—12, M I—II i literaturę filatelistyczną. Włodzimierz Stochel, Mielec, Kosciuszki 36. [1006]

POSZUKUJĘ polskich listów balonowych do zbioru. Marian Duński, poczta Gomuńce. [1002-p]

ZA „Wodzów“ dam (Gryż.): 505, 517, L 19—24, D 128—9. Jerzy Jakimiec, Myślubórz. Weterynaryjna 14. [1019-p]

POSZUKUJĘ czasopism krajowych, zagranicznych z dziedzin dekoracji wnętrz, okien wystawowych, grafiki. Jan Rogala, Świebodzice D. Śl., Nowa 6. [1026-p]

SZUKAM poważniejszej zamiany. Za Europę, Zamorze daję Polskę przedwojenną. Prof. Siekierzyński, Sanok, Głowackiego 8. [1001-p]

SZUKAM WYMIANY znaczków pocztowych z całym światem. Korespondencja czeńska, niemiecka, rosyjska, węgierska. Pech Zdenek, Pivovarnicka 1619, Praha VIII, CSR. [1037]

POSZUKUJĘ lepszych czworobłoków polskich, błędnodruków, ciętych, prób itp. W zamian daję gotówkę lub znaczki. Mieczysław Okregliński, Sopot, Dąbrowskiego 8. [1031-p]

LOTNICZE znaczki poszukuję do zamiany względnie za gotówkę. Fabian Bura, Warszawa 12, Krasickiego 54a. [1012-p]

NAWIAŻĘ wymianę z Izraelem i Egiptem. Zbigniew Kruczyński, Gostyń, 3 Maja 7. [1032-p]

KUPIE katalog Zumsteina 1950. Jerzy Rachwał, Nowy Sącz, Kunegundy 21. [1030-p]

UPU pełnych serii całego świata poszukuję stale. Marian Kosowicz, Leszno, ul. Siekiewicza 10. [1033-p]

POSZUKUJĘ wymiany nowości ze zbieraczami z Polski, ZSRR, CSR, Bułgarii i Rumunii. Koresponduję po czesku, niemiecku. Anton Slavicek, Wien VIII, Lederergasse 18/10, Austria. [1024-g]

HALLO! Filateliści! Uwaga! Poszukuje Poste Polonaise Constantinople *. O lub na liście, tylko pojedyncze sztuki. M. Haralewicz, Wadowice, Mickiewicza 11. [1018-p]

CHINCY zbieracze szukają wymiany z Polską: 1) N. Vasilevsky, 1 Br. Fushan Rd., Tsingtao, China. 2) Maxon Dao, 2 South Lily Lane, Soochow (2), China. 3) Chen Suh, P. O. Box 67, Shoppinga, Chungking, China. Korespondują po angielsku. [1028-g]

NIEMIEC szuka wymiany z Polakami. Koresponduje po niemiecku. Walter Claus, (10a) Dresden A21, Frauensteiner Platz 13, NRD. [1034-g]

SZUKAM polskiego filatelisty do wymiany znaczków. Dam Czechosłowację i Protektorat, czyste lub stemplowane. Vaclav Stekr, Ohrázenice, posta Turnov, CSR. [1023]

WYMIENIAM LISTY ofrankowane kompletnymi seriami znaczków okolicznościowych całego świata. Na każdą przesyłkę natychmiast odpowiadam. Bohumil Vele, Liberec 7, CSR. [1027]

SZUKAM WYMIANY analogicznych pocztówek (Cartes maximum) z całym światem. Jaroslav Moravek, Lodenice u Pohorelic, CSR. [1020]

R-CLUB, Box 25, Jicin, CSR, międzynarodowy klub wymiany, mający ponad 1600 członków na całym świecie. Składka roczna 250 zł, 4 rbl, 50 Kes. [1035]

FILATELISTY, którym zależy na dobrej wymianie znaczków z całym światem, powinni zostać członkami „Sevchelles Tortoise a Coco de mer Exchange Club”. Składka roczna wynosi 1 dolara czyli 400 zł. Zainteresowanym poda dokładne informacje i zgłoszenia przedstawiciel na CSR: Karel Veselka, Primska ul. 58, Hradec Kralove 9. Składkę można opłacić kuponami międzynarodowymi, znaczkami po cenach nominalnych, o ile możliwe lotniczymi. [1015]

WYMIENIE ZNACZKI. Potrzebuję różne kasowane znaczki polskie, dam Czechosłowację. Jaroslav Fafejta, postovní urad, Dobris, CSR. [1035]

SZUKAM UCZCIWYCH ZBIERACZY celem wymiany. Potrzebuję lepsze kasowane i czyste znaczki polskie. Vilem Pomikalek, Jablonne v Podjestedi 455, CSR. [1025]

AGAINST stamps of Europa, I give Poland, English, français, deutsch. Andrzej H. Stachowski, Łukaszewicza 32, Poznań 2, Poland. [1005-p]

SZUKAM WYMIANY z polskimi zbieraczami. Zdenek Hrnčir, Taboritska 440/III, Podebrady, CSR. [1038]

ZA znaczki dam różne książki, względnie sprzedam. Trzeclak, Rzeszów, Łokietka. [1022-p]

Za kompletne ZESZYCIKI ZE ZNACZKAMI, wydane przez poczty w Polsce, Estonii, Łotwie, Rosji, na Węgrzech (z Niemiec tylko z Germanii), dam znaczki podług umowy. Ing. K. Sovak, Praha XI, Fibichova 4, CSR. [1039]

BALONOWYCH znaczków oraz listów poszukuje Baryłeczki, Świątniki Górne k. Krakowa. [1040-p]

SZUKAM przyjacielskiej wymiany z zagranicą za znaczki polskie powojenne steplowane. Zdzisław Kamiński, Warszawa 9, Zerań, Świerkowa 16. [1016-p]

Następny numer (22) ukaże się dnia 31 października. Termin nadsyłania materiałów i ogłoszeń do n. ru listopadowego (23): 20 października 1950 roku.

KUPIJE, zamieniam. Polska, ZSRR. Czesław Kudła, Gdańsk-Orunia, Malomiejska 6. [1041-p]

SZUKAM zamiany. Za znaczki polskie daję europejskie. Józef Konwerski, Szczecinek, Szkolna 9. [1042-p]

POSZUKUJE kontaktu z zbieraczami motywów. Kazimierz Jelinek, Rzeszów, ul. Grunwaldzka 6/11. [1021-p]

POSZUKUJE wymiany z Czechosłowacją, Austrią i Niemcami. Choma, Zabrze, Wolności 269/14. [1043-p]

SZUKAM wymiany znaczków demokratycznych Niemiec i Czechosłowacji. Witold Kucnerowicz, Trzebież Szczeciński. [1014-p]

POSZUKUJE wydanie lubelskie i lepsze serie Europy. Michalik, Cieszyń, skrytka 20. [1044-p]

KUPIE całostki Oflagu Woldeberg. Tadeusz Trzebski, Kielce, Chęcińska 27a. [1029-p]

KATALOG Kosacka znaczków rosyjskich ziemstw kupię. Z. Dziubiński, Poznań, Małopolska 2. [1045-p]

SZUKAM wymiany znaczków całego świata. Najpierw pisac. Karel Weiser, Lostice 46, CSR. [1017]

CZY MASZ JUŻ POPZEDNIE TOMY PRZEGLĄDU FILATELISTYCZNEGO

ADMINISTRACJA POSIADA JESZCZE NIELICZNE KOMPLETY

Cena tomu I (nry 1-5) zł 410,-
Cena tomu II (nry 6-10) zł 700,-
Cena tomu III (nry 11-15) zł 750,-
Cena tomu IV (nry 16-20) zł 750,-

łącznie z przesyłką pocztową

ŁÓDŹ 7, PABIANICKA 26 6
[1055-a]

SBĚRATELŮM V ČESKOSLOVENSKU

oznamujeme, že jsme poverili funkci reprezentanta a korespondenta našeho časopisu pro CSR

pana **CTIBORA NOVÁKA** majora v. v.,

Nerudova 929/III, Hradec Králové 2

Ve všech záležitostech týkajících se našeho listu, obraťte se v budoucnu - prosíme - jen na uvedenou adresu.

REDAKCE A ADMINISTRACE

[1053-a]

POSZUKUJEMY polskich pism filatelistycznych z lat 1894-1939

(komplety, roczniki lub poszczególne numery)

Szczególnie szukamy

POLSKI FILATELISTA (1894-1901) - całość.

FILATELIA (1898-1899) - całość.

FILATELISTA - roczniki 1910-14 całe (z wyjątkiem nru 1/1914) oraz nry 75-86, 88-95, 97-102, 107-111 i 113-116.

PRZEGLĄD FILATELISTYCZNY (Łódź-Zgierz) - całość.

KURIER FILATELISTYCZNY - później ILUSTROWANY KURIER FILATELISTYCZNY nry 1, 3, 29-39, 41-42, 51-79, 81-83.

ILUSTROWANY PRZEGLĄD FILATELISTYCZNY - II rocznik nry 7-8, IV rocznik nry 1 i 10-12, V rocznik nry 1-3.

IKAROS - nry 1-14, 16, 21-36.

Niewygórowane oferty do redakcji Przeglądu Filatelistycznego: Łódź 1, Brzeźna 18/5

[1054-r]

KOMUNIKAT nr 2

a. Przypominamy, że Wystawa Filatelistyczna ŁÓDŹ 1950 odbędzie się w dniach od 3 do 10 grudnia br.

b. Wszelkie zapytania związane z wystawą, zgłoszenia itp. należy kierować na adres: Komitet Organizacyjny Wystawy Filatelistycznej ŁÓDŹ 1950, Łódź 1, ul. Kilińskiego 96, m. 5, tel. 160-46 (pożądane załączanie znaczków na odpowiedź).

c. Nieodwołalny termin zgłoszeń (na specjalnych blankietach, które zainteresowanym wysyła Komitet) mija 14 października br. Do tego dnia winny też nastąpić wpłaty wszelkich należności związanych z wystawą na konto bankowe Komitetu: PKO Łódź nr VII-9433/113.

d. Wystawca ponosi następujące koszty:

1. za miejsce (metr bieżący wysokości 1.20 m — 200 zł),
2. za ewent. przesyłkę zwrotną,
3. za ubezpieczenie (które na żądanie wystawcy załatwia Komitet),
4. za gablotki do przyborów filatelistycznych i literatury (zwrot rzeczywistych kosztów wykonania),
5. za każdy album (względnie wydawnictwo) niewystawiony, lecz jedynie przedstawiony Jury do oceny — 100 zł.

Uwaga: Dla oszczędności miejsca i kosztów poleca się wystawiać jedynie kilka do kilkunastu kart albumowych, resztę albumu jak i dalsze albumy przedstawiając jedynie Jury do oceny.

e. Każdy nadesłany obiekt zostanie przedstawiony do oceny Jury, Komisja Kwalifikacyjna Komitetu zastrzega sobie prawo niewystawiania obiektu na widok publiczny bez podania powodów. Niewystawienie obiektu nie przesądza jego oceny i ewent. nagrodzenia.

f. Obiekt może być zgłoszony pod pełnym nazwiskiem względnie pod pseudonimem, którego rozszyfrowanie (niezbędne na zgłoszeniu) pozostanie wyłącznie do wiadomości Komitetu.

g. Przewidziane nagrody:

1. dyplomy na medal złoty,
2. dyplomy na medal srebrny,
3. dyplomy na medal brązowy,
4. dyplomy uznania.

Wszyscy nienagrodzeni wystawcy otrzymają dyplomy uczestnictwa. Prócz wyżej wymienionych, przewidziane są wartościowe nagrody od ofiarodawców. Ewentualne medale uzależnione są od wysokości funduszu wystawowego, powstającego z dobrowolnych ofiar.

h. Jury otrzyma od Komitetu specjalnie opracowaną tabelkę punktacyjną, która zostanie publicznie ogłoszona w komunikacie nr 4. Podstawą oceny będzie przede wszystkim nie pieniężna wartość obiektu, jak to było dotąd na wystawach, lecz praca włożona w zbiór, wiedza fachowa wystawcy i wartość dydaktyczna eksponatu.

i. Wszystkie urzędy, firmy i wydawnictwa, pragnące mieć na terenie wystawy własne stoiska, proszone są o jak najwyższe porozumienie się z Komitetem.

j. Termin zgłaszania ogłoszeń do katalogu wystawowego, jak i wpłacania należności za ogłoszenia, mija 21 października br. Format katalogu A5. Ceny ogłoszeń: 1 strona — 10.000 zł, 1/2 strony — 6.000 zł, 1/4 strony — 4.000 zł, 1/8 strony — 3.000 zł.

k. Komitet podkreśla, że lista ofiarodawców jest jeszcze nadal otwarta. Dalsze ofiary zostaną ogłoszone w następnym komunikacie.

l. Komunikat nr 3 ukaże się dnia 31 października 1950 r. w n-rze 22 „Przeglądu Filatelistycznego“.

PHILATELIC EXHIBITION

Ł Ó D Ź

1 9 5 0

There is going to take place in Łódź from December 3rd to 10th 1950 an exhibition to commemorate the 90th anniversary of the first Polish stamp. The exhibition will be named: „Philatelic Exhibition Łódź 1950“. The applications (on special forms to be obtained from the organization Committee) will be accepted till October, the 14th 1950. All informations will be given by: Organization Committee of the Philatelic Exhibition Łódź 1950, Łódź 1, Kilińskiego 96/5, Poland.